

Udskriftsdato: 22. december 2025

ISP nr 2005.867 (Gældende)

Inspektion af Bostedet Solstriben

Ministerium: Folketinget

Opfølgning / Opfølgning til

LOV nr 473 af 12/06/1996 18

Inspektion af Bostedet Soltriben

Resumé

Den 17. januar 2005 inspicerede inspektionschefen og medarbejdere fra inspektionsafdelingen på ombudsmandens vegne Bostedet Soltriben på Amager, Københavns Kommune. Bostedet er for voksne udviklingshæmmede hvoraf mange har et følgehandicap af psykiatrisk eller psykosocial karakter.

Om de bygningsmæssige forhold blev det om beboernes værelser konstateret at disse er etrumsværelser uden toilet og bad. Om de fælles toilet- og baderum blev det bl.a. udtalt at de hygiejniske forhold i disse rum er helt uacceptable både set fra et beboer- og et personalesynspunkt. Bl.a. i tilknytning til disse udtalelser blev kommunen bedt om at oplyse hvilke mere konkrete planer der var om renovering af Soltriben i overensstemmelse med den plan der var blevet fremlagt i forbindelse med budgetforliget for 2005.

Inspektionen gav bl.a. anledning til at anmode kommunen om en redegørelse for om og givet fald hvorledes kommunen sikrer at tilsynet med kommunens bosteder er uafhængigt.

Inspektionen gav endvidere anledning til at tilkendegive at kommunen bør sørge for en egentlig opfølgning på/afklaring af de punkter hvor kommunen afgiver anbefalinger og henstillinger, i tilslutning til tilsynet og ikke blot ved det næste tilsynsbesøg. Inspektionschefen henstillede på ombudsmandens vegne til Københavns Kommune at tilrettelægge tilsynsvirksomheden således at der meldes tilbage på bostedets bemærkninger, og at der sker en færdiggørelse ved den eventuelle efterfølgende dialog med bostedet vedrørende det rejste emne.

En række af inspektionsrapportens afsnit er ikke medtaget i denne gengivelse.

(J.nr. 2004-4040-062).

Den 31. maj 2005 afgav inspektionschefen på ombudsmandens vegne følgende rapport til Københavns Kommune og Bostedet Soltriben:

”1. Indledning

Efter ombudsmandslovens § 7, stk. 1, omfatter ombudsmandens kompetence alle dele af den offentlige forvaltning. Efter § 18 i loven kan ombudsmanden undersøge enhver institution eller virksomhed samt ethvert tjenestested der hører under ombudsmandens virksomhed. I de almindelige bemærkninger til lovforslaget om ombudsmandsloven er det forudsat at der vil ske ”en vis forøgelse af inspektionsvirksomheden i forhold til det kommunale område, især af psykiatriske hospitaler og andre institutioner for mentalt handicappede”.

Som et led i denne inspektionsvirksomhed foretog jeg og to af embedets øvrige medarbejdere den 17. januar 2005 inspektion af Bostedet Soltriben.

Til stede under inspektionen var fra bostedet blandt andre forstander (...). Der deltog endvidere en repræsentant, (...), fra Københavns Kommune, Kontoret for Handicappede og Psykisk Syge.

Inspektionen bestod af en indledende og en afsluttende samtale med bostedets ledelse og medarbejderrepræsentanter samt repræsentanten fra kommunen, rundvisning på Bostedet Soltriben og de tilknyttede faciliteter samt en personlig samtale med pårørende til syv af beboerne der havde ønsket en samtale.

Samtalerne med de pårørende vedrørte hovedsagelig generelle forhold på bostedet. De pårørende gav under samtalen udtryk for at være meget tilfredse med personalet på Soltriben. Der var også en udbredt

tilfredshed med at beboernes søskende med familier var velkomne på bostedet. Jeg forstod at dette er meget vigtigt for de pårørende – også fordi det er den enkelte beboers søskende der skal ”tage over” når forældrene ikke lever længere. De pårørende udtrykte imidlertid utilfredshed med de bygningsmæssige forhold.

Efter aftale med de pårørende videregav jeg bl.a. de pårørendes ønsker og spørgsmål på forskellige områder. Nogle af disse ønsker og spørgsmål vil blive behandlet i denne rapport. Andre har de pårørende fået særskilt svar på.

I forbindelse med inspektionen anmodede jeg om udlån af bostedets skriftlige materiale vedrørende magtanvendelse i 2004 og 2005 i henhold til afsnit V, kapitel 21, i lovbekendtgørelse nr. 708 af 29. juni 2004 om social service (serviceloven) og bekendtgørelse nr. 1109 af 12. december 2003 om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne efter kapitel 21 i lov om social service – dog maks. 10 sager.

Jeg modtog ni indberetninger om magtanvendelse foretaget i perioden fra den 7. december 2003 til den 13. november 2004. Jeg har senere (den 4. februar 2005) modtaget endnu en indberetning. Jeg har konstateret at alle indberetningerne er sket den 6. januar 2005. Jeg har derfor efter omstændighederne valgt også at undersøge de to magtanvendelser der er sket i 2003, selv om jeg alene bad om indberetninger for magtanvendelse foretaget i 2004 og 2005. Indberetningerne vedrørte fire forskellige beboere.

Jeg modtog endvidere kommunens årsberetning for 2003 om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten i Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen.

Efter anmodning modtog jeg herudover kopi af handleplaner udarbejdet for to af bostedets beboere i henhold til lov om social service § 111.

Forud for inspektionen havde jeg modtaget forskelligt materiale vedrørende Solstriben. Jeg havde bl.a. modtaget Københavns Kommunes rapport af 15. december 2004 vedrørende socialfagligt tilsyn, Embedslægeinstitutionen for Københavns og Frederiksberg Kommuner rapport af 2. september 2004 vedrørende det sundhedsfaglige tilsyn samt en rapport af 10. juni 2003 om bygningssyn. Herudover havde jeg modtaget bostedets ansøgning af 23. januar 2004 til kommunen om ekstraordinær vedligeholdelse af Bostedet Solstriben. Endelig havde jeg modtaget bostedets udviklingsplan for 2004 – 2006 hvori man bl.a. finder en beskrivelse af beboergruppen samt en præsentation af bostedet, herunder en redegørelse for økonomi, beliggenhed, fysiske rammer og medarbejdergruppe.

Efter inspektionen modtog jeg med brev af 4. februar 2005 ovennævnte indberetning vedrørende magtanvendelse, diverse materiale vedrørende ombygning af Solstriben samt budgetfordelingsmodeller fra november 2002. Den 11. februar 2005 modtog jeg fra Københavns Kommune kopi af Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningens indstilling af 28. november 2001 om iværksættelse af sundhedsfagligt tilsyn med samtlige botilbud.

Denne rapport har i en foreløbig udgave været sendt til bostedet Solstriben og Københavns Kommune med mulighed for at fremsætte bemærkninger om faktiske forhold. Københavns Kommune har i brev af 26. maj 2005 fremsat nogle bemærkninger som er indarbejdet i denne rapport.

2. Generelt om Bostedet Solstriben

Bostedet er beliggende på Handicapcenter Irlandsvej, det tidligere Sundbyvangområde. Bostedet bor til leje hos handicapcentret. Der ligger i alt otte bosteder samt et døgnaflastningstilbud på dette handicapcenter, og de enkelte bosteder har som jeg forstod det, et begrænset samarbejde. Således holder lederne for de enkelte bosteder nabomøder en gang i kvartalet for at drøfte fælles anliggender. De otte bosteder har ikke en fælles ledelse men refererer hver især til forvaltningen i kommunen.

Handicapcentret rummer forskellige faciliteter som bostedet har mulighed for at benytte. Det drejer sig bl.a. om en cafe, svømmehal, ambulatorium med læger, sygeplejersker, psykiater og tandlæge, fysioterapi, daghjem og maskinhus. Disse faciliteter benyttes også af brugere som kommer udefra.

Solstriben er et bosted under Københavns Kommune for voksne udviklingshæmmede. Mange af beboerne har et følgehandicap af psykiatrisk eller psykosocial karakter. En del af beboerne har lettere fysiske handicaps, og to af stedets beboere er kørestolsbrugere.

Bostedet Solstriben er oprettet efter lov om social service § 92, og har plads til i alt 27 beboere som bor i to afdelinger med adresse på henholdsvis Tomatvej 1 og Irlandsvej 41. På tidspunktet for inspektionen boede der 26 beboere på bostedet idet en beboer netop var afgået ved døden.

Afdelingen på Tomatvej 1 – hvor der bor 14 personer – er opdelt i to boafsnit med hver sine fællesarealer. Afdelingen på Irlandsvej 41 – hvor der bor 13 personer – er ligeledes opdelt i to boafsnit. På hver af disse i alt 4 afsnit bor der henholdsvis 6 og 7 beboere. På Tomatvej 1 kaldes afsnittene for Victoriagangen og Havegangen, mens de på Irlandsvej 41 kaldes Gang A og Gang B.

På inspektionstidspunktet fordelte beboerne på Solstriben sig aldersmæssigt mellem 30 og 78 år. Solstriben er indrettet således at de bedst fungerende beboere bor i afdelingen på Tomatvej 1. Afdelingen på Irlandsvej 41 bebos således af de dårligere fungerende beboere.

Flertallet af beboerne har fuldtids dagtilbud på alle hverdage (dog med en hjemmedag om ugen), nogle få beboere har halvtids tilbud (se nærmere herom i afsnit 4.3.).

Solstriben har 1 forstander og 2 afdelingsledere, hvoraf den ene er stedfortræder for forstanderen. Bostedet har herudover 35 faste medarbejdere, 1½ kontomedarbejder og et vikarkorps på 27 vikarer. Personalet på bostedet består af pædagoger, omsorgshjælper, 4 studerende, 1 ergoterapeut samt en sosu-medhjælper. 6 af medarbejderne er vågne nattevagter.

3. Bygningsmæssige forhold mv.

Bostedet er en etplansbygning som er opført i beton; facaderne er belagt med træ som er malet i en gråsort farve. Vinduerne og de udvendige døre er ligeledes af træ, men er rødmaledede.

Bostedet Solstriben ligger tæt på offentlig transport og grønne områder. Desuden ligger den lokale kirke, Højdevangskirken, i umiddelbar nærhed af bostedet.

Under inspektionen havde vi lejlighed til at besigtige bostedets fællesarealer – stuer, køkkener, bad/toiletrum, vaskerier, depotrum og gangarealer samt enkelte beboerværelser på boenhederne på Tomatvej 1 og på Irlandsvej 41. Desuden så vi udendørsarealerne og atriumgårdene, ligesom vi blev vist rundt i Handicapcenter Irlandsvejs ambulatorium, fysioterapi og dagbeskæftigelse.

3.1. Bygninger

Som nævnt ovenfor er Solstriben opdelt i to boenheder. Tomatvej 1 hvor der bor 14 personer og Irlandsvej 41 hvor der bor 13. Begge disse boenheder er hver delt op i to mindre boafsnit med 6-7 beboere i hvert afsnit.

Bygningerne er indrettet uden dørtrin så kørestolsbrugere og bostedets øvrige gangbesværede beboere kan komme rundt i og mellem de forskellige afsnit.

Der er opsat røg- og varmealarmer på værelser, gange og i dagligstuerne.

Der bliver gjort rent i alle fællesrum, badeværelser, toiletter (samt beboerværelser på Irlandsvej 41) på alle hverdage af henholdsvis fastansat personale (Tomatvej 1) og ekstern rengøring (Irlandsvej 41). I weekenderne og på helligdage varetages rengøringen i køkkener og badeværelser af eksternt rengøringspersonale. Beboerne på Tomatvej 1 deltager i rengøringen af eget værelse på hjemmedagene.

Hvert af de fire boafsnit har eget køkken/alrum (dagligstue) hvor personalet tilbereder morgenmad og frokost. Aftensmåltidet bliver tilberedt af henholdsvis en lokal slagter og i køkkenet på Peder Lykke Centeret, men bliver varmet op og arrangeret i køkkenerne i de forskellige afsnit.

Grundet beboernes forskellige funktionsniveau på de to boenheder, er indretningen af køkken/alrumme- ne temmelig forskellig hvilket vil fremgå af beskrivelsen nedenfor.

3.2. Tomatvej 1

På Tomatvej 1 er der to nyistandsatte store, åbne køkken/alrum, et på hvert af de to afsnit. Køkken/alrummene er delt op i en spiseafdeling som ligger sammen med køkkenet, og en dagligstueafdeling hvor beboerne har mulighed for at se fjernsyn m.v.

De to køkkener er standardmæssigt udstyret med hvide køkkenelementer, skabe og diverse hårde hvidevarer. Kun én af skufferne (i hvert køkken) er aflåst da den fungerer som medicinskuffe for den medicin som beboerne får i forbindelse med måltiderne. I skuffen opbevares desuden kardexmapperne/kortene.

Gulvet er belagt med gråt linoleum, og vægge og vinduer er malet i lyse farver. Foran vinduerne hænger farverige blomstrede gardiner, og der er fra vinduerne udkik til grønne træer og til en ældre naboejendom og haven der omgiver ejendommen.

I hvert køkken står et stort spisebord med tilhørende stole. På bordet i det ene køkken lå der på inspektionstidspunktet en blomstret voksdug hvorpå der stod to lysestager med tændte stearinlys.

I hvert afsnits dagligstue er der en sofakrog der er møbleret med fjernsyn, sofaer, lænestole. I Havegangens dagligstue er en af de tre sofaer købt af en beboer og benyttes kun af ham. Desuden er der en sort lænestol som tilhører en anden af beboerne, og som kun benyttes af vedkommende. Disse pladser er så at sige deres pladser – dér disse to beboere helst vil sidde – hvilket er accepteret af alle de andre beboere i gruppen. Ved siden af sofaerne er der et par småborde hvorpå der står nogle store hvide lamper. På væggen over den ene sofa hænger et rektangulært spejl med en bred guldramme. Møblerne er som udgangspunkt betalt af bostedet, men hvis en beboer ønsker et bestemt møbel eller en bestemt plads kan beboeren som ovenfor nævnt selv investere i et møbel til opholdsrummet.

Væggene er malet i lyse farver der matcher farven på gardinerne. I vindueskarmene står der forskellige slags pottedplanter i urtepotteskjulere.

I forbindelse med vinduespartiet i hver af de to dagligstuer er der en havedør hvorfra der er adgang til boenhedens atriumgård.

Køkken/alrummene fremtræder lyst og imødekommende. De mange vinduer giver et godt lysindfald og er med til at understrege en rar og venlig atmosfære.

Dagligstuerne er hyggeligt indrettet, men er temmelig mørke hvilket kan skyldes at vinduer og havedør vender ud mod den lukkede atriumgård der ligger centralt i bygningen.

Der var på tidspunktet for inspektionen pænt og rent i køkken/alrummene.

3.3. Irlandsvej 41

Også på Irlandsvej 41 – hvor der bor i alt 13 beboere – har hvert af de to boafsnit et selvstændigt, men mindre, køkken. Køkkenerne er her adskilt fra spise- og dagligstuerne. Da beboerne i denne boenhed er motorisk urolige, og nogle kan være voldsomt udadreagerende, er begge køkkener af sikkerheds- og hygiejnehensyn aflåst, således at kun personalet har adgang.

Mellem køkken og dagligstue er der i begge boafsnit en dør hvori der sidder et vindue, og ved siden af døren er der sat et vindue ind i væggen. På denne vis kan både beboere og personale iagttage hvad der sker i henholdsvis køkken og dagligstue.

For at undgå for meget uro og for mange frustrationer i beboergruppen har personalet som arbejder i køkkenet, mulighed for at trække et rullegardin ned mens de tilbereder maden, da det kan være svært for en del af beboerne i denne enhed at udskyde deres behov, fx vente på at maden bliver færdig, ligesom en del har svært ved at forstå at det kan tage tid at tilberede maden, hvilket kan medføre en udadreagerende adfærd.

I et af køkkenerne hang der en A4-kopi med en Smiley 2 – resultatet af fødevarestyrelsens kontrolbesøg hvor hygiejneforholdene i køkkenet blev tjekket. At køkkenet ikke har fået en Smiley 1 skyldes at personalet som deltager i tilberedningen af maden endnu ikke har gennemført en uddannelse med certifikat i fødevarerhygiejne. Jeg forstod at sådanne uddannelsesforløb nu var planlagt for det relevante personale.

Fællesstuerne der hver især er på cirka 30 m², er enkelt og funktionelt indrettet, og der er – også her – taget hensyn til at beboerne ikke skal kunne komme til skade. Der står fx ingen løse pyntegenstande, lamper mv. fremme på bordene. På væggene og i loftet hænger der dog både billeder og pynt. Alt er skruet fast. Det blev under inspektionen oplyst at bostedet ikke har gjort meget ud af fællesrummene på Irlandsvej idet ledelsen hele tiden har afventet – og stadig afventer – muligheden for en større renovering.

Indboet i dagligstuerne på Gang A og Gang B (borde, stole og sofaer) er meget slidt, hvilket efter det oplyste skyldes nogle af beboernes voldsomme adfærd. Det kan derfor være meget vanskeligt at holde tingene ved lige i disse boafsnit. I en af stuerne står fx en lædersofa hvor puderne i sædet er flænset op/revnet. Det blev oplyst at denne sofa var den nyeste i boenheden – kun cirka 1½ år gammel.

Gulvene er belagt med gråt linoleum, og vægge og lofter er holdt i lyse farver. I de nedsænkede loftsplader er der installeret lamper som giver et lys der er særlig godt for svagtseende.

I denne boenhed er der to ekstra mindre spiserum hvoraf det ene, efter det oplyste, ikke har været istandsat i mange år. Her spiser små grupper af beboere og personale (2-3 personer) sammen. Begge disse små spiserum er meget bart indrettet. Der er kun lige det nødvendige – altså ingen billeder og anden pynt.

De to dagligstuer på Irlandsvej 41 efterlod et kedeligt og trist indtryk. Rummene er små og mørke henset til at der ikke kommer lys fra køkkensiden som der gør i dagligstuerne på Tomatvej 1. Møblementet og inventaret i øvrigt er slidt. Jeg beder bostedet og kommunen om at overveje muligheden for at gøre dagligstuerne mere indbydende – også i tiden indtil en eventuel større renovering bliver gennemført.

3.4. Beboernes værelser

Da størsteparten af beboerne var i dagtilbud under inspektionen, blev kun enkelte værelser besigtiget.

I hver boenhed er der to værelser på cirka 14 m², dvs. både på Tomatvej 1 og på Irlandsvej 41. De øvrige værelser er på cirka 12 m² hvoraf de fleste har en lille forgang på cirka 1,5m². Der er lås på samtlige døre.

Alle værelser er uden eget bad og toilet.

I en sag vedrørende min inspektion af Sct. Hans Hospital den 6. januar 2004 har jeg modtaget et brev af 25. januar 2005 fra Københavns Kommune, Kontoret for handicappede og psykisk syge. Af dette brev fremgår bl.a. følgende:

”Budgetforlig 2005

...

Det indgik endvidere i budgetforliget for 2005, at der skal påbegyndes en gennemgribende forbedring af de eksisterende boliger til psykisk syge og handicappede. De nye boliger skal være moderne, tidssvarende boliger, der lever op til kvalitetsstandarderne på ældreområdet, det vil sige 2-rums boliger med bad/toilet og køkkenfunktion.

Til iværksættelse af udbygningsplan og påbegyndelse af modernisering blev der som led i budgetforliget afsat 26 mill. kr. til anlæg af boligerne i hvert af årene 2005-2008. Det blev endvidere aftalt, at der efterfølgende skal foretages en nærmere analyse af driftsudgifter, der skal indgå i grundlaget for at gennemføre planen.”

Københavns Kommune påbegynder således fra 2005 en gennemgribende renovering af eksisterende boliger til bl.a. handicappede. Disse boliger skal leve op til kvalitetsstandarderne på ældreområdet således at hver beboer får en 2-rums bolig med eget bad/toilet og en køkkenfunktion. Jeg går ud fra at udbygningsplanen også omfatter Solstriben (og øvrige boenheder i Handicapcenteret). Jeg beder kommunen om at oplyse hvilke mere konkrete planer der er om renovering af Solstriben i overensstemmelse med planen.

Gulvet på beboernes værelser er beklædt med brunt kork som ikke er blevet udskiftet siden Sundbyvang blev bygget i 1980. På et af de værelser der blev besigtiget, var der dog lagt et tæppe på gulvet. Det

blev oplyst at gulvbelægningen visse steder kan være stærkt ildelugtende da den ikke kan rengøres tilstrækkeligt.

Det er naturligvis uheldigt at gulvbelægningen er i en sådan stand at det er umuligt at rengøre tilstrækkeligt. Uafhængigt af de omtalte udbygningsplaner er der efter min opfattelse behov for en løsning af problemet. Jeg beder Københavns Kommune om at oplyse hvad kommunen foretager.

I loftet er der hvide loftsplader. På ét af værelserne var der i loftspladerne spor efter en vandskade. Det blev oplyst at der ofte ses vandskader i lofterne hvilket skyldes at vandet ikke kan løbe bort fra de flade tage.

Jeg beder kommunen oplyse hvilke foranstaltninger kommunen har foretaget eller agter at foretage for at undgå vandskader.

I kanten hvor vægge og loft mødes, er der på alle værelser en bred (cirka 20 centimeter) betonbjælke som ikke er malet hvilket er medvirkende til at give værelserne et noget trist indtryk. Det blev oplyst at disse bjælker oprindeligt ikke måtte males, men at dette forbud ikke gælder mere. Bjælkerne vil nu blive malet efterhånden som værelserne i øvrigt bliver malet.

Beboerne betaler selv for egne møbler og for den maling der bliver brugt når værelserne cirka hvert andet år bliver malet. Hver enkelt beboer indretter – i samarbejde med sin kontaktperson – selv sit værelse. Derfor er værelserne også temmelig forskellige både hvad angår farvevalg og indbo. Det er helt tydeligt at der i valget af indretning er taget udgangspunkt i den enkelte beboers smag og interesser. Nogle beboere har indrettet sig med fjernsyn, blomster, billeder og diverse nipsgenstande. Andre har blot de nødvendige ting på værelset – en seng, et skab, en stol m.v.

Det er tilladt at have fugle og fisk på værelserne, men ingen af de beboere hvis værelser vi så, havde benyttet sig af denne mulighed.

Rengøring af værelserne foretages som ovenfor nævnt på beboernes hjemmedage sammen med personalet. Et af de værelser der blev besigtiget, var temmelig snavset; på gulvet lå store ”nullermænd” op langs væggen.

Da de øvrige værelser var pænt rengjorte, går jeg ud fra at der var tale om et enkeltstående tilfælde, og jeg foretager mig derfor ikke videre vedrørende dette spørgsmål.

Hængsler og trærammer i vinduerne på Tomatvej 1 er meget nedslidte. Det har medført mange indbrud da mennesker udefra uden større besvær har kunnet åbne vinduerne. For at undgå de mange indbrud er alle vinduer i beboernes værelser derfor blevet skruet fast. Udluftning af værelserne foregår således alene ved at åbne havedøren.

Det blev oplyst at Brandtilsynet har godkendt at vinduerne er blevet skruet fast. Vinduerne på Irlandsvej 41 er blevet udskiftet og kan derfor åbnes på normal vis.

Det er naturligvis ikke tilfredsstillende at vinduerne til beboernes værelser er skruet til, så bl.a. muligheden for ventilation er blevet forringet. Jeg beder oplyst om der er planer for en afhjælpning af problemet med reparation eller udskiftning af vinduer.

Fra havedøren er der udgang til egen lille flisebelagt terrasse. Fra terrassen kan beboerne gå direkte ud i den lukkede fælles have.

3.5. Gangarealer

I hvert af Solstribens fire afsnit er der en lang gang. På den ene side af hver gang er der adgang til 6-7 beboerværelser der ligger side om side. Til den anden side er der vinduer som vender ud mod atriumgårdene. Fra gangene er der desuden adgang til boafsnittenes toilet- og baderum (to på hvert boafsnit), ligesom der er adgang til flere af husets øvrige fællesrum. For enden af de lange gange ligger depot- og vaskerummene samt kontorer til forstander og det øvrige personale.

Gulvene er på Tomatvej 1 belagt med brune korkvinylfliser. Det blev under inspektionen oplyst at gulvene ikke er blevet udskiftet siden bygningsopførelsen i 1980, og at de – da de ikke kan rengøres tilstrækkeligt – visse steder kan være stærkt ildelugtende.

Jeg henviser til det jeg har anført ovenfor om gulvene i værelserne.

Vægge, lofter og vinduer er hvide, mens døre og dørkarme til beboernes værelser fremstår i brunt naturtræ. På væggene mellem disse døre er der sat et trægelænder op (rødt) som beboerne kan støtte sig ved når de går på gangen. I de nedsænkede, hvide lofter er der installeret lamper og røgalarmer. Over vinduerne ud mod atriumgårdene var der sat små hylder op hvorpå der stod grønne planter.

Foran hver dør er der hængt et lille navneskilt op; på en del af navneskiltene er der også et billede af værelsets beboer. På gangene er der endvidere sat billeder op af det personale der kommer på vagt, der er tavler med billeder som viser den enkelte beboers plan for aktiviteter i løbet af ugen, og fotocollager med billeder fra ferieture og udflugter.

På en af gangene stod der en sofa; på de øvrige gange stod der hverken møbler, pottedplanter eller lignende. Det blev oplyst at den manglende møblering mv. på gangene skyldes hensynet til beboernes mulighed for at bevæge sig rundt uden at gå eller køre ind i ting.

På gang B på Irlandsvej 41 er der for nylig blevet sat en væg med en dør op. Når der er megen uro blandt beboerne bliver døren lukket og låst således at beboerne kan holdes adskilt indtil de falder til ro igen. Jeg fik indtryk af at dette tiltag fungerer efter hensigten.

Linoleumsgulvene på Irlandsvej 41 og træværket (fodpaneler, dørkarme og døre) i gangarealerne fremstod temmelig slidt, mens både vinduer og lofter virkede velholdte.

3.6. Depotrummene

I depotrummene opbevares bleer, håndklæder, toiletpapir, køkkenruller m.v. I et af depotrummene er der desuden et aflåst medicinskab.

3.7. Toilet- og baderum

Bostedet har otte toilet- og baderum og herudover to separate baderum. De otte toilet- og baderum ligger umiddelbart ud til de lange gange hvorfra der er adgang til beboernes værelser. Seks – syv beboere – både mænd og kvinder – deles om to små rektangulære toilet- og baderum. Det blev oplyst at kun to baderum er blevet sat i stand siden bygningerne blev opført i 1980. Ved renoveringen blev der bl.a. opsat en skydedør, og der blev lagt ny flisebelægning samtidig med at gulvet fik den rette hældning. Jeg fik under inspektionen oplyst at ”gulvet vender forkert” i de øvrige badeværelser således at vandet løber væk fra afløbet.

Der er ikke noget vindue i toilet- og baderummene, ligesom der ikke er nogen reel udsugning. Skal luften fornyes, må døren åbnes ud til de fælles gangarealer, hvorfra der er adgang til husets øvrige rum – ikke mindst til beboernes værelser der ligger i umiddelbar nærhed af toiletterne.

Der er hvide fliser fra gulv til loft, mens gulvene er belagt med små brune klinker. Toilettet er placeret i det ene hjørne. Kun nogle af toiletterne har armgreb. Ved siden af toilettet er der på væggen sat en håndbruser op. Der er placeret et håndgreb på væggen, og der er et afløb i gulvet. Der hænger badeforhæng således at man kan afskærme toilet og bruseafdelingen.

I den ene ende af toilet- og baderummet er der håndvask og spejl. På væggen ved siden af vasken hænger en beholder til papirhåndklæder og en affaldskurv til de brugte håndklæder.

Det blev oplyst at mange nyindflyttede beboere og deres pårørende har svært ved at acceptere at mandlige og kvindelige beboere skal dele badeværelse. Sådanne forhold hører – i manges øjne – tidligere tider til.

Det blev også oplyst at mange beboere helst vil sidde med åben dør ud til den fælles gang når de er på toilettet.

Det blev tillige oplyst at mange beboere bruger ble, og at en enkelt er stomiopereret og derfor jævnligt skal have skiftet stomipose. Både bleskift og skiftning af stomiposen foregår på de små og ikke-ventilerede toilet/baderum.

I et af badeværelserne i boenheden Irlandsvej 41 er der som nævnt ovenfor en skydedør ind til bade- og toiletrummet. I rummet står der en toiletstol og en badebåre som benyttes til de beboere som ikke magter et brusebad.

Det blev under inspektionen oplyst at tre ud af de fire toiletter i denne boenhed blev smadret sidste år på grund af beboernes til tider voldsomme og ukoordinerede bevægelser.

Toilet- og baderummene er yderst nedslidte. De manglende ventilationsmuligheder og den forkerte hældning på gulvet medfører at der er en meget høj luftfugtighed i rummene og en rigtig dårlig – ufrisk – lugt.

I disse rum får blebrugerne skiftet ble og beboeren med stomi bliver hjulpet når han skal have skiftet stomiposen.

De hygiejniske forhold på toilet- og baderummene er efter min opfattelse helt uacceptable både set fra et beboer- og fra et personalesynspunkt. Det er naturligvis tillige ganske uacceptabelt at badning og eksempelvis bleskift af beboerne på grund af den manglende udluftning er nødt til at ske for åbne døre ud til gangarealet hvor andre passerer forbi.

Jeg beder Københavns Kommune om at oplyse hvilke løsningsmuligheder kommunen agter at iværksætte for at forbedre forholdene. De her beskrevne forhold understreger behovet for at der på Solstriben påbegyndes en gennemgribende forbedring af de eksisterende boliger til psykisk syge og handicappede, jf. kommunens ovenfor under punkt 3.4. citerede brev af 25. januar 2005 fra kommunen.

3.8. Fælles vaskerum

Der er et vaskerum i hver boenhed hvor der er vaskemaskiner, centrifuge og tørretumblere. Desuden er der plads til at beboerne kan få hængt deres tøj til tørre enten på tørresnore i loftet eller på sammenklappelige tørrestativer. I hvert vaskerum er der to vinduer som vender ud mod boenhedens lukkede atriumgård. Vinduerne kan åbnes.

Medarbejderne sørger for at beboerne får vasket tøj og sengetøj mv. Dette klares på de enkelte boenheders vaskerier. Dog bliver lagner og håndklæder på Irlandsvej 41 sendt til vask på et vaskeri.

På Irlandsvej 41 benyttes vaskeriet også som baderum for de beboere som ønsker at få et karbad. Et badekar er stillet op midt på gulvet, presset ind mellem vaskemaskiner, tørretumblerne, kurve med vasketøj og ydervæggen med de to vinduer. Der er intet badeforhæng rundt om badekarret, men der hænger et gardin/et forhæng som kan trækkes for det vindue som er placeret lige over badekarret. Foran det andet vindue hænger der intet gardin/forhæng. Når badekarret ikke er i brug, som det var tilfældet under inspektionen, lægges to løse finerplader over det. Disse plader er savet til så de (næsten) passer til størrelsen på badekarret; de er umalede og har slået sig på grund af fugt.

Vaskerummene er meget nedslidte og var temmelig rodede på tidspunktet for inspektionen. Fx var der oven på vaskemaskinerne placeret kurve og æsker med diverse genstande. Der var kalkrester på maskiner, gulve og rundt om haner og rør.

Vaskemaskinerne i dette rum er placeret ca. 75 cm fra bagvæggen. Det blev oplyst at der ikke er mulighed for at komme om bag ved maskinerne for at gøre rent.

Trærammerne i vinduerne er ligeledes præget af kraftig nedslidning og af fugtskader hvilket er medvirkende til at understrege et snusket og meget forsømt indtryk.

I udviklingsplanen 2004-2006 for Bostedet Solstriben gøres der opmærksom på at der arbejdes på at få adskilt vaskeri og badeværelse. Men på tidspunktet for inspektionen var dette endnu ikke sat i værk.

Kalkrester, nedslidning af vinduesrammer og den udslidte finerplade som ligger over badekarret i vaskerummet i boenheden Irlandsvej 41 er samlet set med til at give et indtryk af forfald og nedslidning.

Jeg beder kommunen om at oplyse hvilke planer kommunen har om at renovere dette rum.

Det er naturligvis også ud fra et hygiejnisk synspunkt uheldigt at det ikke er muligt at gøre rent bag ved vaskemaskinerne – især henset til at rummet også bruges som badeværelse. Jeg beder bostedet og kommunen om at overveje løsningsmuligheder og meddele mig resultatet af disse overvejelser.

Jeg finder det helt uacceptabelt at de beboere som ønsker at få et karbad, er nødt til at sidde/ligge til åben beskuelse for alle der kommer i vaskeriet eller som opholder sig i atriumgården. Jeg henstiller til at bostedet eller kommunen sørger for en tilstrækkelig afskærmning. Jeg beder om at bostedet og kommunen underretter mig om hvad min henstilling giver anledning til.

3.9. Atriumgårdene/gårdhaverne

Hver boenhed har egen atriumgård/gårdhave som er placeret i centrum af bygningerne. Det vil altså sige at afsnittene to og to er fælles om en atriumgård.

Der er udkik til den enkelte atriumgård fra fællesgange, vaskerum og depoter, mens der er adgang fra boafsnittenes dagligstuer.

Der er stenbelægning (mindre grå fliser) i begge gårdhaver, og der står bærende ubemalede betonsøjler rundt omkring i gårdene. I taghøjde er der en pergola.

Havemøblerne var ikke sat ind for vinteren, men var blot skubbet ind langs med væggene. Også blomsterkrukkerne – med visne sommerblomster – stod stadig fremme. Stenfliserne var algebelagte, og mellem fliserne voksede der mos.

Atriumgårdene efterlod et særdeles trist indtryk. Det blev oplyst at der ikke er en havemand eller lignende der vedligeholder atriumgårdene, og at det således er bostedets personale der for eksempel skal fjerne alger og mos hvis det skal gøres. Det er ikke rimeligt at omgivelserne er i så dårlig stand. Jeg beder Københavns Kommune om at overveje muligheden for løbende at holde atriumgårdene ved lige.

3.10. Haverne

I et forsøg på at forbedre beboernes livsvilkår og bostedets fysiske rammer blev der for et par år siden – i samarbejde med Aktivitetsholdet, Tomatvej 1A – etableret haver rundt om de enkelte boafsnit. Områder som tidligere var blevet brugt til parkering, blev beplantet med træer, buske og blomster. Der blev bl.a. anlagt højbede, pergolaer og en pilegang. Der blev sået græs og lagt fliser. På en af græsplænerne blev der indrettet en lille bålplads – et andet sted blev der stillet en grill op.

Alle beboere har nu direkte adgang til haven fra deres egen lille terrasse. På terrasserne er der som solafskærmning sat eternitbølgeplader op. Pladerne er meget tilsmudsede, men kan ifølge rapporten fra et bygningssyn foretaget sommeren 2003 ikke rengøres uden særlige sikkerhedsmæssige foranstaltninger.

Det blev oplyst at alle beboere tilsyneladende nyder at opholde sig på terrasserne og i haven om sommeren; men at der endnu er få beboere som går ud på eget initiativ.

Det blev oplyst at handicapcentret har et aktiveringshold som slår græs og renses brønde.

Haverne havde på inspektionstidspunktet et kedeligt og noget misligholdt præg – også årstiden taget i betragtning (januar måned). Som i atriumgårdene stod der stadig potter fremme med resterne af sommerens blomster. Også her var fliserne mange steder mosset til og havemøblerne ikke sat til side. Jeg beder Københavns Kommune om at overveje muligheden for løbende at yde mere hjælp ved pasning af haverne end blot græsslåning og rensning af brønde.

4. Beboerne

4.1. Funktionsniveau

Bostedet Soltriben er et botilbud hvis målgruppe er voksne udviklingshæmmede. Mange af beboerne har et følgehandicap af psykiatrisk eller psykosocial karakter, for eksempel autisme. En del af beboerne har lettere fysiske handicaps, og to af stedets beboere er kørestolsbrugere. Beboerne har i forskellig grad behov for hjælp til almindelige daglige funktioner, pleje, omsorg og/eller behandling, jf. lov om social service § 92, stk. 1. Beboernes mentale funktionsniveau er forskellig, nogle er på niveau med små børn. Ingen af beboerne er i stand til at klare sig selv, herunder at bo alene.

Af Soltribens udviklingsplan 2004 – 2006 fremgår følgende for så vidt angår beskrivelsen af beboerne:

”Beboerne på Tomatvej 1:

Beboergruppen på Tomatvej 1 er en bredt sammensat gruppe. Beboerne er delvist selvhjulpne og kommunikerer enten verbalt og/eller gennem enkelt tegnsprog samt kropssprog. Mange beboere har udover deres primære diagnose et følgehandicap af enten psykiatrisk eller psykosocial indflydelse. En del af beboerne har lettere fysiske handicaps.

Beboerne på Irlandsvej 41:

Beboergruppen på Irlandsvej 41 har alle brug for omfattende hjælp, støtte og vejledning til alle funktioner.

Beboerne kommunikerer primært gennem mimik og kropssprog, få beboere bruger enkelte tegn og ord – men ofte kræver tegnene og ordenes betydning en tolkning af medarbejderne. Alle beboerne har brug for ledsagelse af mindst en medarbejder for at kunne færdes uden for bostedet.

Beboerne er motorisk urolige og har svært ved at fastholde koncentrationen. To beboere er kørestolsbrugere. Beboerne er kærlige, kontaktsøgende og glade for fysisk kontakt. Beboerne er gode til at give udtryk for velbehag, hvad de kan lide og ikke lide. De er gode til at give udtryk for gode ’nuer’, og mange kan udtrykke og forstå humor.”

Jeg fik under inspektionen oplyst – og kunne også ved selvsyn konstatere – at der er stor forskel på indretningen af henholdsvis Tomatvej 1 og Irlandsvej 41 hvor Tomatvej 1 fremstår som noget mere hyggeligt indrettet end Irlandsvej 41. Jeg fik oplyst at dette bl.a. skyldes at der er meget stor forskel på de to grupper af beboere. Beboerne på Irlandsvej er således meget mere urolige og udadreagerende end beboerne på Tomatvej 1.

De to grupper af beboere har ikke noget med hinanden at gøre.

4.2 Medicin, læge mv.

...

4.3. Beskæftigelse og fritid

Alle beboere på Soltriben (undtagen én der er pensionist) er beskæftiget på forskellige dagcentre hvor der også kommer brugere fra andre bosteder. Flertallet af beboerne har som ovenfor nævnt et dagtilbud på fuld tid mens nogle få har et dagtilbud på halv tid. Alle har en ugentlig hjemmedag som bliver brugt til eksempelvis rengøring, tøjvask m.v.

Beboernes dagtilbud er placeret forskellige steder. Nogle af beboerne kommer på dagcentret i handicapcentret, og nogle benytter sig af tilbud længere væk, for eksempel i et dagcenter for autister i Roskilde. Jeg har som ovenfor nævnt forstået det således at hver enkelt beboers dagtilbud er udvalgt efter hvad den pågældende får mest udbytte af.

De beboere der kommer på dagcentret i handicapcentret, bliver fulgt derned af personalet eller går selv. Disse beboere kommer således ikke udenfor hvilket kan være en fordel om vinteren, og når det i øvrigt er dårligt vejr. De øvrige beboere bliver afhentet i bus for at blive kørt til deres respektive dagcentre.

Jeg foretog ikke inspektion af dagcentrene, men i forbindelse med rundgangen på Soltriben, besigtigede jeg dog daghjemmet i Handicapcentret Irlandsvej. Dette daghjem består af tre grupperum. Det ene rum

er indrettet med et langt bord med stole omkring, en sofagruppe, et køkken placeret langs den ene væg og en kurvegynge. Langs væggene er der reoler med ting som bruges til aktivering af brugerne. Eksempler på disse ting er puslespil og farver.

Jeg fik under inspektionen oplyst at der ikke for nogen af beboerne er tale om en beskæftigelsesindsats. Der er derfor ingen af dem der får løn.

Som nævnt er der i handicapcentret forskellige faciliteter som beboerne kan benytte. Der er således for eksempel en cafe og en svømmehal hvor beboerne som jeg forstod det, kan tilbydes en svømmetur. Dette foregår mest i forbindelse med opholdet i dagtilbuddet. Beboerne har også mulighed for at gå til ridning.

Beboerne får endvidere mulighed for at komme på cykelture (på ”side-by-side-cykler”). Personalet på Solstriben er meget opmærksomme på at beboerne tilbydes cykel- og gåture i nærområdet så ofte det rent personalemæssigt kan lade sig gøre. Beboerne har altid mulighed for at komme ud i frisk luft i haverne.

I Handicapcenter Irlandsvej er endvidere indrettet en fysioterapi som jeg besøgte, uden at det indgår i inspektionen. Fysioterapien var nyrenoveret og fremstod meget lys og flot. Der var højt til loftet, og rummene var indrettet med bl.a. ribber, trampoliner, bolde og motionscykler. Det blev oplyst at fysioterapeuterne veksler mellem brug af musik og ”stilhed” i deres behandling af beboerne.

Den sidste tirsdag i hver måned kan beboerne komme til gudstjeneste i den nærliggende kirke.

Solstriben har som ovenfor nævnt over de sidste par år fået etableret haver på de områder der før var indrettet til parkeringspladser. På en af gangene på Tomatvej har hver beboer fået sit eget lille afgrænsede område med havemøbler og krukker med blomster, men ellers er haverne indrettet som fællesområder. I forbindelse med etableringen af haverne blev der lavet adgang til disse fra næsten alle beboeres værelser. Jeg forstod at den ene beboer der ikke havde en sådan adgang, ikke umiddelbart havde været interesseret i det, men at personalet nu vurderede at vedkommende kunne få glæde af den direkte adgang til haven. Det blev under inspektionen oplyst at beboerne generelt set bruger haverne meget, og at haverne har øget beboernes bevægelsesfrihed meget. I havernes fællesområder er der lavet forskellige indretninger såsom et højbed med spiselige urter og blomster, bålsteder, pergolaer, og hængesofaer. Personalet på Irlandsvej 41 har planer om at indrette udekøkkener i haverne, således at især de beboere der ikke har adgang til køkkenerne, får mulighed for at deltage i en enkel og ikke-farlig form for madlavning.

Ved siden af handicapcentret er indrettet en sansesti. Sansestien er fælles for alle otte bosteder og i øvrigt også tilgængelig for alle andre da den er placeret på offentligt område.

I en af atriumgårdene er ophængt en stor gynge.

Et af rummene på Solstriben bruges til at give beboerne fodpleje og massage. Her er også et solarium som beboerne har mulighed for at benytte.

En af beboerne har i sit værelse fået monteret en lysbue.

Personalet laver morgenmad og frokost i Solstribens fire køkkener. Den varme aftensmad leveres af en lokal slagter til beboerne på Tomatvej 1, mens beboerne på Irlandsvej 41 får aftensmaden leveret fra Peder Lykke Centret. Beboerne på Tomatvej 1 er i modsætning til beboerne på Irlandsvej 41 i et vist omfang med til at forberede maden og dække bord mv. Jeg går ud fra at disse forskelle skyldes den store forskel i beboernes funktionsniveau på de to afdelinger.

Under inspektionen oplyste ledelsen at bostedet går meget op i at maden skal være veltillavet og spændende. Det er personalets holdning at maden skal være en oplevelse i hverdagen, og at det derfor er vigtigt at gøre noget ud af den. Beboerne på Tomatvej 1 har på beboermøde som afholdes én gang om måneden, mulighed for at få indflydelse på hvilken mad de ønsker at spise.

Beboerne på Tomatvej 1 spiser sammen de andre beboere fra samme afsnit. På Irlandsvej 41 er beboerne delt op således at de spiser i mindre grupper i små rum rundt om på afdelingen.

I forbindelse med inspektionen spiste jeg og mine medarbejdere et måltid svarende til det som beboerne på Irlandsvej 41 fik den pågældende dag. Det bestod af pænt anrettet smørrebrød.

Det er personalet der vasker beboernes tøj, sengetøj og håndklæder. Beboerne hjælper dog til med dette i det omfang de er i stand hertil. På Irlandsvej 41 vaskes lagner og håndklæder dog på vaskeri.

Hvert år afholder Irlandsvej 41 en grillfest hvor beboernes familier er velkomne til at deltage.

4.4. Ferieture

...

4.5. Beboernes økonomiske forhold

...

4.6. Ledsageordning

...

4.7. Den individuelle kørselsordning

...

4.8. Hjælpe midler

...

4.9. Rygepolitik

Jeg fik under inspektionen oplyst at kun enkelte af beboerne ryger. Disse beboere har mulighed for at ryge i deres egne værelser hvis det i det konkrete tilfælde ikke anses for farligt. De fleste af rygerne benytter imidlertid som oftest den fælles spise- og dagligstue. Det er ikke tilladt at ryge i køkkenet samt når der spises i spiseafdelingerne/rummene. Det er heller ikke tilladt at ryge på gangene. Personalet sørger for at der bliver luftet meget ud når der ryges.

Solstriben har hvor det er muligt og nødvendigt (således at der ikke ryges hele tiden), lavet aftaler med beboerne om rygning. Således har en enkelt beboer en aftale med personalet om at han kun må ryge hver gang klokken er hel.

Jeg går ud fra at personalet ville lade den enkelte beboer selv administrere sit cigaretforbrug hvis vedkommende ikke ville finde sig i rationering.

For så vidt angår personalets rygning, fik jeg under inspektionen udleveret en kopi af Solstribens rygepolitik. Heraf fremgår følgende:

”...

Røgfrie områder:

- Beboerværelser.
- Køkkener.
- Under spisning.
- Ved situationer med tæt brugerkontakt (f.eks. badning, bleskift, mad-ning).
- På (...) og (...)’s kontor.
- Der ryges *ikke* under møder, men der holdes pauser med passende mellemrum.

Rygeområder:

- I personalerum (under hensyntagen til ikke-rygere).
- I fælles opholdsrum (hvis røgen ikke er til gene for beboerne).”

Som jeg gav udtryk for under inspektionen, er det efter min opfattelse ikke nødvendigvis sådan at det skal være tilladt for beboerne at ryge i alle rum. Ved en vurdering af om dette er rimeligt, er der navnlig et hensyn at tage til de beboere der ikke ryger, idet bostedet også er deres hjem. På bostedets

fællesarealer er der efter min opfattelse ikke noget til hinder for at det er bostedet der fastsætter en rygepolitik for beboerne. En sådan politik kan for eksempel indebære at rygning kun foregår i en del af opholdsrummet (eventuelt med røgfri tidspunkter), eller at opholdsrummet udstyres med tilstrækkelig udluftning. Jeg beder bostedet om at oplyse mig om hvad mine bemærkninger giver anledning til.

Jeg er opmærksom på at det forhold at bostedet er beboernes hjem – og samtidig de ansattes arbejdsplads – kan give nogle vanskelige problemer i forholdet mellem lov om social service og om røgfri miljøer i offentlige lokaler mv. (lov nr. 436 af 14. juni 1995).

4.10. Alkohol mv.

...

4.11. Vold

Bostedet oplever indimellem trusler og vold mod personalet og mod andre beboere. Der er dog sjældent tale om egentlig vold, men derimod for eksempel krads og hiven i andres hår.

Under den afsluttende samtale fik jeg fra bostedets ledelse oplyst at bostedet sjældent anmelder vold til politiet. Under hensyn til at der vil være tilfælde hvor en politimæssig behandling vil kunne have betydning for erstatningsforhold, foreslog jeg at bostedet indarbejder retningslinjer for anmeldelse til politiet i den voldspolitik jeg kunne forstå, bostedet er ved at udarbejde. Jeg anførte hertil bl.a. at det er vigtigt at det er ledelsen for bostedet der tager beslutningen om at en episode skal politianmeldes, men at den enkelte ansatte naturligvis skal kunne nedlægge veto imod dette.

Jeg beder Solstriben om at sende mig disse retningslinjer når de er udarbejdet. Jeg beder endvidere bostedet om at oplyse hvorvidt Københavns Kommune orienteres om voldsepisoderne. I tilslutning hertil beder jeg Københavns Kommune oplyse om kommunen har retningslinjer for ovenstående.

Der er som jeg forstod det, mulighed for at få krisehjælp idet bostedet er tilknyttet en beredskabsplan vedrørende psykologisk førstehjælp. Her kan der eventuelt skabes kontakt til et krisecenter.

I Københavns Kommunes tilsynsrapport af 15. december 2004 vedrørende tilsyn udført den 17. november 2004 er det oplyst at der gennem supervision er sat større fokus på beboernes voldsomme adfærd således at denne adfærd ikke blot accepteres som et vilkår. Der var planlagt en temadag på Irlandsvej 41 B om forebyggelse af vold medio januar 2005. I rapporten henstiller tilsynet til at bostedet udarbejder en uddannelsespolitik der beskriver hvorledes bostedet arbejder med at kvalificere personalet, således at den pædagogiske indsats medvirker til at minimere beboernes voldsomme adfærd.

Jeg beder Solstriben underrette mig om hvorvidt temadagen er afholdt. Jeg beder endvidere bostedet sende mig en kopi af uddannelsespolitikken når en sådan er udarbejdet.

4.12. Beboernes seksuelle adfærd

Det blev oplyst at personalet ikke fra beboernes side har sporet et fremtrædende ønske om at have seksuel kontakt med andre mennesker.

Bostedet oplyste at beboerne gives mulighed for at stimulere sig selv seksuelt, og at personalet naturligvis respekterer denne trang.

Af Københavns Kommunes tilsynsrapport af 15. december 2004 fremgår følgende om dette emne:

”Medarbejderne udtrykker, at de ikke har kendskab til Vejledning om seksualitet uanset handicap. Der arbejdes ikke dokumenteret omkring beboernes seksualitet. Der er ikke talt så meget om hvordan, der kan tages hånd om dette. Er usikker på hvilke seksuelle behov beboerne har.

...

Tilsynet anbefaler, at bostedet iværksætter tiltag der sikrer medarbejdernes kendskab til Vejledningen om seksualitet uanset handicap og sikrer at der arbejdes efter vejledningens intentioner.”

Under inspektionen konstaterede jeg at Solstriben har flere eksemplarer af den omtalte vejledning stående. Jeg går ud fra at disse er indkøbt efter kommunens anbefaling, og at bostedet nu sørger for at der arbejdes efter vejledningens intentioner.

4.13. Beboerråd (beboerindflydelse mv.) - Pårørenderåd/kontaktråd

Efter lov om social service § 112 skal kommunen sørge for at brugerne af for eksempel et botilbud får mulighed for indflydelse på tilrettelæggelsen og udnyttelsen af tilbuddet. Det fremgår også at kommunen skal fastsætte retningslinjer for brugerindflydelsen. I retningslinjerne beslutter kommunen hvilken form brugerindflydelsen skal have, under hensyn til tilbuddets karakter og brugernes forudsætninger.

Det blev oplyst at der afholdes et månedligt beboermøde med beboerne på Tomatvej 1 hvor beboerne bl.a. har indflydelse på hvilken mad de ønsker at spise, og hvor de skal hen på ferie. Jeg fik under inspektionen udleveret et eksempel på en dagsorden for et beboermøde på Tomatvej 1.

På Irlandsvej 41 er ingen af beboerne i stand til at deltage i sådanne møder.

Jeg fik dog indtryk af at man på bostedet generelt forsøger at give den enkelte beboer medbestemmelse og medindflydelse. I Solstribens udviklingsplan for 2004-2006 er således anført følgende:

"Eksempler på konkret indsats:

- Der arbejdes med at give beboerne større medindflydelse på madplaner, ferie og fritidsaktiviteter.

Bl.a. holder man månedlige møder på Tomatvej 1, hvor alle beboerne kommer til orde. På Irlandsvej 41 er det i større grad medarbejdernes tolkning af beboernes udtryk, der skal sikre beboernes medindflydelse. F.eks. er beboernes udtryk for, hvilken mad de kan lide, afgørende for både egne indkøb og valg af leverandør.

- Der er fokus på selvbestemmelse af for eksempel indretning af eget værelse, tøjvalg samt fritidstilbud. Alle beboere har en kontaktperson, der vejleder og støtter bl.a. ved indkøb og lignende."

Der er ikke oprettet et kontaktråd/pårørenderåd.

Under inspektionen havde jeg, som nævnt i indledningen, en samtale med otte pårørende (til syv af beboerne). De pårørende var uenige i spørgsmålet om behovet for et kontaktråd/pårørenderåd. Nogle af de pårørende ønskede således mere indflydelse på deres børns/søskendes liv i bostedet hvorimod andre pårørende gav udtryk for at dialogen med personalet er så god at der ikke er behov for et formelt nedsat råd.

Jeg gav under samtalen med de pårørende og under den afsluttende samtale med ledelsen udtryk for at det efter min opfattelse vil være en fordel med et pårørenderåd/kontaktråd.

Af København Kommunes tilsynsrapport af 15. december 2004 fremgår det bl.a. at tilsynet tidligere har henstillet til at bostedet udarbejder en pårørendepolitik, og at pårørendepolitikken skulle godkendes i samarbejdsudvalget den 6. december 2004.

Jeg beder om at bostedet sender en kopi af pårørendepolitikken til mig.

Af kommunens tilsynsrapport fremgår det videre at tilsynet henstiller til at bostedet konkret undersøger om pårørende er interesseret i at der oprettes et erstatningsråd.

Jeg beder Solstriben om at underrette mig om resultatet af ovennævnte undersøgelse.

4.14. Handleplaner

...

5. Regler vedrørende magtanvendelse og lukkede døre

...

5.1. Lukkede døre og frisk luft

Der er ikke i lov om social service hjemmel til at holde alle døre aflåst på et bosted som Solstriben – ud over hvad der er sædvanligt i almindelig beboelse, dvs. låsning af døre indefra om natten (evt. dagen) for

at forhindre tyveri eller besøg af uvedkommende. Det afgørende er at beboerne kan forlade bostedet hvis de ønsker det.

Det blev oplyst at alle yderdøre til bostedet er låst, men at der er vridere på indersiden af dørene således at beboerne kan låse sig ud.

I visse tidsrum – hvor der er travlhed blandt personalet – sættes der sikkerhedskæde på yderdøren ved Irlandsvej 41 B. Ledelsen oplyste på det afsluttende møde at dette tiltag ikke er ment som en indespærring af beboerne, men som en midlertidig forhindring som indebærer at personalet kan nå at registrere at en beboer er på vej ud. Jeg forstod på ledelsen at det især er en bestemt beboer der ønsker at forlade Solstriben, at det vil være til fare for denne person at forlade stedet, og at det ikke er muligt at lave en foranstaltning med en chip i skoen for denne beboer da vedkommende ofte går uden sko. Ledelsen nævnte endvidere at foranstaltningen er lavet i forståelse med den pågældende beboers pårørende.

Under inspektionen modtog jeg kopi af Københavns Kommunes brev af 6. januar 2005 hvori kommunen godkender foranstaltningen med opsætning af dørkæde.

Det fremgår bl.a. heraf at bostedet tidligere har haft opsat en dørklokke som gjorde personalet opmærksom på indkommende og udgående ”trafik” ved hoveddøren. Denne dørklokke gav imidlertid anledning til megen uro blandt beboerne, og den blev derfor taget ned igen.

Jeg beder bostedet om at oplyse hvad bostedets personale foretager sig i de tilfælde hvor en beboer låser sig ud eller forsøger herpå.

Jeg beder endvidere bostedet om at oplyse om foranstaltningen er godkendt af det sociale nævn.

Under rundgangen oplyste ledelsen at der også er sat en sikkerhedskæde på døren ind til en af beboernes værelser. Denne kæde er placeret uden på døren og er sat op som en beskyttelse af vedkommende fordi nogle af den pågældendes medbeboere kan finde på at lægge sig ind til hende om natten.

Jeg beder bostedet om at oplyse hvorvidt den pågældende beboer har givet samtykke/ er indforstået med at sikkerhedskæden er i brug. I tilfælde af at beboeren ikke har givet samtykke (det vil sige at beboeren ved tilkendegivelse i ord eller handling viser at vedkommende har forståelse for foranstaltningen), beder jeg bostedet oplyse hvilken hjemmel bostedet har til at anvende sikkerhedskæden.

Jeg beder endvidere bostedet om nærmere at redegøre for beboerens mulighed for at komme ud af sit værelse i løbet af natten.

Beboerne kan låse deres egen dør om natten, men som jeg forstod det, var der ikke på tidspunktet for inspektionen nogen beboere der gjorde dette. En enkelt beboer låser sin dør når vedkommende forlader sit værelse.

Næsten alle lejligheder har en havedør hvorfra beboerne frit kan gå ud i haven. Som nævnt ovenfor i punkt 4.3. kunne jeg forstå at den beboer der ikke har en sådan adgang, ikke umiddelbart havde været interesseret i det, men at personalet nu vurderer at vedkommende kan få glæde af den direkte adgang til haven, og at der derfor vil blive etableret en havedør også i denne lejlighed.

Solstriben har som ovenfor nævnt problemer med at én af beboerne indimellem forlader bostedet. Af den grund er haven til Irlandsvej 41 B hvor vedkommende bor, omgivet af et højt plankeværk.

Som nævnt i punkt 4.3. er personalet på Solstriben meget opmærksomme på at beboerne tilbydes cykel- og gåture i nærområdet så ofte det rent personalemæssigt kan lade sig gøre. Beboerne har altid mulighed for at komme ud i frisk luft i haverne.

Om sommeren spises flere måltider ude i haverne.

Jeg lægger herefter til grund at alle beboere som ønsker det, som altovervejende hovedregel kommer ud og får frisk luft hver dag.

5.2. Modtagne registreringer om magtanvendelse

...

5.3. Om indgreb generelt

Københavns Kommune udleverede under inspektionen et notat til mig hvoraf det fremgår at der i 2004 havde været 19 indberetninger om magtanvendelse fra Solstriben. 17 af disse indberetninger (fordelt på tre personer) vedrørte magtanvendelse i forbindelse med fodpleje, en af indberetningerne vedrørte magtanvendelse på grund af en beboers udadrettethed og endelig vedrørte en indberetning magtanvendelse i forbindelse med beboerens sygdom/uro.

Under inspektionen modtog jeg endvidere en kopi af et brev af 19. december 2002 fra Bostedet Solstriben til Københavns Kommune. I dette brev giver bostedet udtryk for sin tvivl om hvorvidt to handlemåder overfor en konkret beboer skal anses for magtanvendelse. Jeg modtog endvidere kopi af kommunens svar af 2. januar 2003.

Den første situation bostedet skriver om, drejer sig om at personalet har fundet ud af at en konkret beboers uro og udadrettede adfærd kan dæmpes ved at tilbyde ham at se videofilm i hans eget værelse. Beboeren lægger sig i disse tilfælde selv i sin seng og gør tegn til at sengehesten skal slås op. Personalet tilser beboeren jævnlige.

Problemet er at beboeren ikke kan stå ud af sin seng når sengehesten er oppe, og i brevet af 19. december 2002 spørger bostedet kommunen om der i en sådan situation er tale om magtanvendelse, og om der som følge deraf skal foretages registrering og indberetning af foranstaltningen.

Den anden situation drejer sig om at samme beboer i nogle tilfælde bliver overfaldet af en medbeboer. Når personalet ikke har tid til at beskæftige den ene af de to beboere, har løsningen været at tilbyde den ene at se videofilm i vedkommendes eget værelse. Beboeren lægger sig selv i sin seng og får sengehesten slået op så han kan slappe af. For at den anden beboer ikke skal komme ind i værelset, låser personalet døren og tilser i øvrigt jævnlige beboeren der ser video. Beboeren er selv i stand til at låse døren op med vrideren, men han er ikke i stand til selv at stå ud af sin seng på grund af sengehesten. Også i dette tilfælde stiller bostedet spørgsmål til kommunen om hvorvidt der i en sådan situation er tale om magtanvendelse, og om der som følge deraf skal foretages registrering og indberetning af foranstaltningen.

I sit svar af 2. januar 2003 skrev Københavns Kommune at der ikke i nogen af tilfældene var tale om magtanvendelse, og at der derfor ikke skulle indsendes indberetning herom. Kommunen lagde vægt på at beboeren frivilligt går ind på værelset og selv ønsker at sengehesten bliver slået op. Kommunen skrev bl.a. således:

”Ved såvel situation 1 og 2 er der ikke tale om magtanvendelse og der skal derfor ikke indsendes indberetning om magtanvendelse. Men problemet i begge situationer er, at XX [min anonymisering] ikke kan stå ud af sengen når sengehesten er oppe. Vores løsningsforslag vil være at I får installeret en klokke evt. med snoretræk ved sengen, så XX altid har mulighed for at tilkalde personale, når han ønsker hjælp til at komme ud af sengen.

I beskriver situationen i kardex og spørger om der skal laves et registreringsskema? For at sikre (...)’s retssikkerhed og for at sikre en fortsat udvikling i det pædagogiske arbejde, vil det give et godt overblik at registrere de to beskrevne situationer. Så kan I sende en opgørelse ind til os én gang om året, og hvad som er endnu vigtigere, opgørelsen kan bruges af jer ved evaluering af det pædagogiske arbejde.”

Jeg kan afforespørgslen udlede at bostedet i de konkrete tilfælde forsøger at begrænse magtanvendelse – der bliver sat video på i stedet for at standse beboerens udadrettede adfærd med magt. Jeg går i den forbindelse ud fra at bostedet generelt forsøger at undgå magtanvendelse.

Jeg finder det positivt at Bostedet Solstriben spørger kommunen når bostedet i konkrete tilfælde er i tvivl om definitionen af magtanvendelse og om rækkevidden af magtanvendelsesbestemmelserne.

Jeg har ingen bemærkninger til kommunens svar. Jeg beder imidlertid bostedet oplyse mig om hvorvidt bostedet har fulgt kommunens løsningsforslag med at få installeret en klokke i pågældende beboers værelse.

Det fremgår af Københavns Kommunes tilsynsrapport af 15. december 2004 at medarbejderne på Solstriben ikke mener at de har tilstrækkeligt kendskab til regler og retningslinjer vedrørende magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten. Medarbejderne mente således at der var behov for en afklaring af hvornår der er tale om magtanvendelse og hvad der skal indberettes til kommunen. Ifølge tilsynsrapporten har bostedets ledelse prioriteret at de medarbejdere der dagligt arbejder med beboere med voldsom adfærd har fået den tætteste information om retningslinjer og procedurer for indberetninger. Af rapporten fremgår det endelig at der i starten af 2005 skulle afholdes en temadag for alle medarbejdere angående dilemmaet mellem omsorgssvigt og omsorgspligt. Københavns Kommune har i brev af 26. maj 2005 anført at temadagen kun skulle være for nogle af medarbejderne.

Tilsynet anbefalede i rapporten at bostedet kontakter konsulenten i kontoret for handicappede og psykisk syge med henblik på vejledning angående magtanvendelsesindberetninger og forståelse af ”Retningslinier for magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten”. Tilsynet henstillede at bostedet sikrer at alle medarbejdere – også ved nyansættelser – har kendskab til ”retningslinier vedrørende magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten”, sikrer at der foregår en systematisk opfølgning på retningslinjerne og sikrer at der arbejdes efter retningslinjernes formål og bestemmelser. Tilsynet henstillede endvidere at der fokuseres yderligere på at alle medarbejdere får viden om og drøfter hvornår der er tale om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten.

Jeg beder bostedet redegøre for hvilke tiltag bostedet har taget i forhold til kommunens anbefalinger og henstillinger. Jeg beder endvidere bostedet om at oplyse om den omtalte temadag er afholdt.

Under inspektionen modtog jeg en kopi af Københavns Kommunes årsberetning for 2003 om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten. Heraf fremgår det bl.a. at Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen i 2004 vil foretage en evaluering og ajourføring af retningslinjerne på området.

Jeg beder kommunen om at sende disse reviderede retningslinjer til mig.

6. Personaleforhold

...

6.1 Normeringer og sammensætning

...

6.2. Vikarer og sygdom

...

7. Kommunens tilsynsordning

7.1. Generelt

...

7.2. Københavns Kommunes tilsyn

Jeg kan af det udleverede materiale forstå at tilsynsbeføjelsen i Københavns Kommune er delt op i to tilsyn, således at det sundhedsfaglige tilsyn foretages af Embedslægeinstitutionen for Københavns og Frederiksberg Kommuner, og således at det socialfaglige tilsyn foretages af kommunens Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltning. Herudover fremgår det af materialet at RIA, Rådgivende Ingeniører og Arkitekter, den 26. november 2002 udførte et bygningssyn.

Jeg beder Københavns Kommune om at oplyse om dette bygningssyn er et formaliseret tilbagevendende tilsyn, eller om der er tale om et enkeltstående tilsyn.

Jeg beder endvidere bostedet og kommunen om at oplyse om de tiltag som rapporten om bygningssyn peger på, er blevet iværksat.

I den af Københavns Kommune, Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen, udarbejdede indstilling af 28. november 2001 om tilsyn på handicap- og psykiatriområdet gengives bl.a. baggrunden for en styrkelse og formalisering af tilsynet med bostederne og de gældende regler på området (retssikkerhedslovens § 39 og den dagældende vejledning hertil). Herudover gengives det tilsyn kommunen havde haft med bostederne indtil da og et forslag til et fremtidigt tilsyn, herunder et sundhedsfagligt tilsyn og et socialfagligt tilsyn.

Om baggrunden for styrkelsen af tilsynet fremgår bl.a. følgende:

”I forbindelse med økonomianalysen på handicapområdet har Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen i foråret 2001 udarbejdet en rapport om køb/salg, visitation m.m. Rapporten indeholder bl.a. et forslag til det fremtidige tilsyn på handicapområdet, herunder både det sundhedsfaglige og det øvrige tilsyn.

I løbet af sommeren 2001 er desuden blevet vedtaget et lovforslag om tilsyn med indsatsen på ældreområdet (L 192). Der er herved sket en præcisering af amternes og kommunernes tilsynsforpligtelse og – udøvelse på ældreområdet. Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningens botilbud er ikke omfattet af L 192.

Med baggrund i forslaget til tilsyn i økonomianalysen og L 192 har Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningens udarbejdet forslag til omfanget og varetagelsen af det fremtidige tilsyn på Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningens bo- og dagtilbud på handicapområdet og socialpsykiatriområdet.

Forslaget indebærer, at der sker en styrkelse af tilsynet med tilbuddene.”

Senere i indstillingen fremgår det endvidere at baggrunden for en styrkelse af tilsynet bl.a. er at brugerne på de omfattede tilbud overvejende kan betegnes som værende lige så svage som brugerne på ældreområdet der er omfattet af ovennævnte lov (lov nr. 490 af 7. juni 2001 om social service).

Under overskriften ”Forslag til fremtidigt tilsyn” fremgår følgende:

”Ved afklaring af det nærmere indhold i det opsøgende tilsyn finder Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen det relevant at se på, hvad det nye tilsyn på ældreområdet består i. Det fremgår heraf, at den kommunale myndighed og embedslægeinstitutionen hver især skal foretage ét årligt uanmeldt tilsynsbesøg. Tilsynet skal omfatte indsatsen overfor beboere i kommunale botilbud, der modtager kommunale serviceydelser. På grundlag heraf skal der udarbejdes en tilsynsrapport og en årlig samlet redegørelse om tilsynet.

Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen forestiller sig en lignende opdeling af det opsøgende tilsyn på handicap- og psykiatriområdet, hvor Embedslægeinstitutionen for Københavns og Frederiksberg Kommuner fører tilsyn med de sundhedsmæssige forhold, og de øvrige tilsynsfunktioner varetages af Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen”.

Af indstillingen fremgår videre at det nærmere indhold af det sundhedsfaglige tilsyn skal aftales med embedslægeinstitutionen. Forvaltningen peger dog på følgende mulige elementer:

”- Vurdering af beboernes sundhedsfaglige behandling, herunder medicinering, lægelig behandling, hjælpemidler og den sundhedsmæssige omsorg og pleje.

- Vurdering af botilbuddets fysiske rammer hvad angår vedligeholdelse og hygiejnestandard.”

Embedslægeinstitutionens tilsyn skal bestå i et årligt uanmeldt besøg.

For så vidt angår det socialfaglige tilsyn skal dette ifølge indstillingen foretages af centralforvaltningen, og der er ifølge indstillingen tale om et årligt, uanmeldt tilsynsbesøg i hvert botilbud – undtagen midlertidige botilbud og solistboliger.

I indstillingen er angivet de forskellige elementer der skal påses i forbindelse med tilsynet.

Herefter fremgår følgende:

”Som en vigtig del af beboertilsynet vil tilsynspersonen skulle afholde samtaler med 1-2 beboere.

Endvidere vil der skulle ske en vurdering af, hvordan indsatsen forholder sig til det pågældende tilbuds udviklingsplan.

Alle de ovennævnte punkter i tilsynet vil fremgå med en nærmere beskrivelse af et skema til brug for det årlige uanmeldte besøg hos tilbuddene, en slags checkliste til udfyldelse.

Efter besøget vil tilsynspersonen skulle udarbejde et notat, hvori hovedkonklusionerne fra besøget anføres. Notatet og skemaet sendes til tilbuddets ledelse til udtalelse.

Hvis der kan påpeges problematiske forhold, skal der følges op her på i et samarbejde mellem Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen og tilbuddets ledelse.”

Under inspektionen fik jeg af kommunens repræsentant oplyst at de temaer for tilsynet som fremgår af indstillingen, og som forvaltningen oprindeligt havde tænkt sig at skulle fokusere på ved tilsynet, til dels har ændret sig efter at kommunen startede på at udføre det formaliserede tilsyn i praksis. Ifølge kommunens tilsynsrapport af 15. december 2004 er de forskellige temaer for tilsynet nu følgende: Tilbuddets fysiske rammer, tilbuddets brugersammensætning og målsætning, generelt om dagligdagen i tilbuddet, brugerens trivsel i tilbuddet, hjælpemidler i tilbuddet, magtanvendelse i tilbuddet, tilrettelæggelse af den samlede indsats over for brugeren, brugerindflydelsen i tilbuddet, inddragelse af pårørende i tilbuddet, personalet i tilbuddet og personalets kendskab til regler og retningslinjer. Under hvert tema er angivet mulige emner som tilsynet kan komme ind på vedrørende det enkelte tema.

Som jeg nævnte under inspektionen mener jeg at der er tale om en omfattende og god manual for tilsynsbesøgene.

Under inspektionen blev det oplyst at kommunen nu er begyndt at foretage tematisyn. Tilsynet ser således i år specielt på om bostederne har skriftlige politikker for forskellige områder, og om der i bostederne sker dokumentation.

Under forudsætning af at kommunen ikke slækker på tilsynet på andre områder, mener jeg at det er positivt med sådanne tematisyn.

Det fremgår af indstillingen af 28. november 2001 om tilsyn på handicap- og psykiatriområdet at der udover det almindelige tilsyn vil kunne foretages et udvidet tilsyn. Der er i sådanne tilfælde tale om en skærpelse af det almindelige tilsyn, og det foretages kun når problematiske forhold kommer til forvaltningens kendskab.

Folketingets Ombudsmand har i inspektionsrapport af 11. august 2003 om inspektionen den 12. maj 2003 af bostedet Bramsnæsvej udtalt følgende:

”Som jeg gjorde opmærksom på under inspektionen, er det ikke uproblematisk at den samme konsulent (de samme to konsulenter) som indgår i det daglige samarbejde, også fører tilsyn med bostedet efter retssikkerhedslovens § 39. Denne vurdering bygger på det forhold at et løbende samarbejde – som utvivlsomt er nødvendigt og meget nyttigt – næppe kan undgå at kompromittere tilsynsmyndighedens uafhængighed. Det er væsentligt for begge parter – både bostedet og amtet – at der under et tilsynsbesøg er klare retningslinjer og klarhed over hvem der undersøger og hvem der undersøges. Jeg er naturligvis opmærksom på at Roskilde Amt er et mindre amt, og at de ansatte på dette område derfor kender hinanden i større omfang end dette er tilfældet i større forvaltninger. Jeg er også opmærksom på at amtet under et eventuelt skærpet tilsyn (niveau 3) nedsætter en til lejligheden sammensat gruppe på tværs af de tre fagområder på Social- og Sundhedsforvaltningens område.

Når den konsulent der står for den daglige kontakt også varetager tilsynet med det pågældende bosted, kommer konsulenten i et vist omfang til at undersøge sig selv. Konsulenten har løbende vejledt og bistået bostedet med forhold der indgår i tilsynet og kan derfor vanskeligt karakteriseres som uafhængig. Konsulenten kan vanskeligt undgå at blive medansvarlig for forholdene på bostedet – i hvert fald for så vidt angår de forhold som konsulenten er blevet bedt om råd om. Gennemførelse af tilsynsbesøg på et bosted

som konsulenten kender godt og dagligt har kontakt med, forudsætter efter min opfattelse klarhed over hvilken "rolle" konsulenten har hvornår. Denne klarhed er vanskelig at opnå.

Tilsynet på voksenområdet i Roskilde Amt varetages som det fremgår af de to samme pædagogiske konsulenter der varetager det daglige samarbejde. Man kunne overveje at lade den konsulent der ikke har den daglige kontakt med det pågældende bosted gennemføre tilsynsbesøget, men dette gør efter min opfattelse ikke uafhængigheden meget større, idet den ene kollega så kommer til at undersøge den anden.

Efter min opfattelse kunne Roskilde Amt overveje at lade en udenforstående person (evt. fra en anden afdeling i forvaltningen) forestå tilsynsbesøgene. Jeg er opmærksom på at dette forudsætter at den pågældende har et godt kendskab til området."

Det fremgår af Københavns Kommunes indstilling af 28. november 2001 om tilsyn på handicap- og psykiatriområdet at det socialfaglige tilsyn vil blive udøvet af medarbejdere i centralforvaltningen.

Under inspektionen oplyste kommunens repræsentant at der som altovervejende hovedregel er to tilsynskonsulenter ude for at foretage tilsyn. Kun ved meget små bosteder foretages tilsynet af en person.

Som anført ovenfor mener jeg at tilsynsmyndigheden bør organisere tilsynet på en måde så det ikke er den konsulent med den daglige kontakt der udarbejder tilsynsrapportens konklusioner og resultater og i øvrigt er ansvarlig for tilsynet. Jeg beder Københavns Kommune redegøre for om og givet fald hvorledes kommunen sikrer at tilsynet er uafhængigt.

Det fremgår af indstillingen af 28. november 2001 om tilsyn på handicap- og psykiatriområdet at der efter et tilsyn vil blive udarbejdet et notat hvori hovedkonklusionerne fra besøget vil blive anført, og at dette notat samt det udfyldte skema vil blive sendt til udtalelse hos bostedets ledelse.

Af følgebrevet til kommunens tilsynsrapport af 15. december 2004 fremgår bl.a. følgende for så vidt angår opfølgning:

"Tilsynet vil ved førstkommende tilsynsbesøg følge op på anbefalinger og henstillinger.

Bostedet Soltriben er velkommen til inden den 17. januar 2005, at indsende bemærkninger til tilsynsrapporten. Bemærkningerne vil blive vedlagt bostedets tilsynsrapport i Kontoret for handicappede og psykisk syge."

Som jeg tilkendegav under inspektionen bør der ske en egentlig opfølgning på/afklaring af de punkter hvor kommunen afgiver anbefalinger og henstillinger i tilslutning til tilsynet og ikke blot ved det næste tilsynsbesøg. Jeg henstiller at Københavns Kommune tilrettelægger tilsynsvirksomheden således at der meldes tilbage på bostedets bemærkninger, og at der sker en færdiggørelse ved den eventuelle efterfølgende dialog med bostedet vedrørende det rejste emne. Jeg beder om underretning om hvad der sker i anledning af min henstilling.

Københavns Kommune foretager sine tilsyn uanmeldt. Soltribens personale og ledelse gav under den afsluttende samtale udtryk for en vis irritation over at besøgene ikke bliver anmeldt. Det er således ikke sikkert at det relevante personale er til stede, personalet skal så at sige smide hvad de har i hænderne, og personalet føler at kommunen – ved at foretage uanmeldt tilsyn – underkender personalets arbejde og insinuerer at der nok er "noget personalet vil skjule."

Der er givetvis visse fordele ved at et tilsyn foretages uanmeldt, men et varslet tilsyn har også fordele både med hensyn til forberedelse og afvikling. Jeg beder om at kommunen redegør for baggrunden for beslutningen om at tilsynsbesøgene gennemføres uanmeldte.

7.3. Tilsynsbesøg foretaget på Soltriben den 17. november 2004

...

8. Opfølgning

Som det fremgår af de enkelte punkter ovenfor, har jeg i flere tilfælde bedt Soltriben og/eller Københavns Kommune om nærmere oplysninger mv. vedrørende forskellige forhold. Jeg beder om at disse

oplysninger mv. fra bostedet sendes gennem Københavns Kommune for at kommunen kan få lejlighed til at kommentere det som bostedet anfører.

9. Underretning

Denne rapport sendes til Bostedet Solstriben, Københavns Kommune, Folketingets Retsudvalg og Center for Ligebehandling af Handicappede.”

Ombudsmanden modtog med brev af 5. august 2005 kommunens og bostedets udtalelser. I en opfølgingsrapport af 29. september 2005 meddelte inspektionschefen på ombudsmandens vegne herefter følgende:

”...

Ad punkt 3.3. Irlandsvej 41

Jeg anførte i den endelige rapport at de to dagligstuer på Irlandsvej 41 efterlod et kedeligt og trist indtryk. Jeg bad bostedet og kommunen om at overveje muligheden for at gøre dagligstuerne mere indbydende - også i tiden indtil en eventuel større renovering bliver gennemført.

Københavns Kommune har om dette spørgsmål anført følgende:

"...

Oplysninger fra Bostedet Solstriben

Irlandsvej 41 (side 11 og 19)

På Irlandsvej 41 har Bostedet malet gangarealer samt stuer, opsat nye gardiner, ophængt glade billeder af beboere og medarbejdere, indkøbt nyt inventar samt på visse områder forsøgsvis opsat grønne planter. Dette ændrer ikke grundlæggende ved de fysiske utilstrækkelige rammer, men giver indtryk af et venligere og mere imødekommende miljø."

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke yderligere vedrørende spørgsmålet.

Ad punkt 3.4. Beboernes værelser

Efter at have konstateret at beboernes værelser er på henholdsvis 12 - 14 m², og at alle værelser er uden eget bad og toilet, citerede jeg i den endelige rapport et brev af 25. januar 2005 som jeg havde modtaget fra Københavns Kommune, Kontoret for Handicappede og Psykisk Syge, i en sag om inspektion af Sct. Hans Hospital. Jeg skrev herefter således:

"Københavns Kommune påbegynder således fra 2005 en gennemgribende renovering af eksisterende boliger til bl.a. handicappede. Disse boliger skal leve op til kvalitetsstandarden på ældreområdet således at hver beboer får en 2-rums bolig med eget bad/toilet og en køkkenfunktion. Jeg går ud fra at udbygningsplanen også omfatter Solstriben (og øvrige boenheder i Handicapcenteret). Jeg beder kommunen om at oplyse hvilke mere konkrete planer der er om renovering af Solstriben i overensstemmelse med planen."

Kommunen har for så vidt angår denne anmodning oplyst følgende:

"Ved brev til Folketingets Ombudsmand af 2. februar 2005 oplyste Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen hvad forvaltningen indtil denne dato havde gjort for at forbedre de fysiske rammer på Bostedet Solstriben. Det fremgik her af, at forvaltningen i en årrække har udarbejdet forslag til modernisering. Disse forslag er indgået i den årlige budgetbehandling i Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget for 2003, 2004 og 2005 og efterfølgende i kommunens samlede prioritering. Der er ikke sket bevilling indtil videre.

Status lige nu er, at forvaltningen er i gang med at udarbejde en ny moderniseringsplan for handicapområdet, hvor modernisering af Solstriben indgår som et ud af to ønsker i planen. Planen skal forelægges det politiske udvalg (Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget) til beslutning her. Det vil sige at Bostedet Solstriben fortsat er prioriteret og i spil i forhold til en forbedring af de fysiske rammer. Moderniseringsplanen behandles i øjeblikket af Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningens direktion.

Hvis denne moderniseringsplan vedtages i Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget vil forvaltningen gå videre med udarbejdelse af en mere detaljeret plan for moderniseringen af Bostedet. Denne vil blive fremsendt til Folketingets Ombudsmand til orientering."

Jeg beder kommunen om at orientere mig om resultatet af behandlingen af spørgsmålet i Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget.

I den endelige rapport bad jeg endvidere kommunen om at oplyse hvad kommunen foretager sig i anledning af at gulvbelægningen er i en sådan stand at det er umuligt at rengøre tilstrækkeligt.

Kommunen har ikke svaret på dette spørgsmål, hvorfor jeg atter beder kommunen om at oplyse hvad kommunen foretager sig.

I forlængelse af min beskrivelse af vandskader i loftet, bad jeg kommunen om at oplyse hvilke foranstaltninger kommunen har foretaget eller agter at foretage for at undgå vandskader.

Kommunen har ikke svaret på dette spørgsmål, hvorfor jeg atter beder kommunen om at oplyse om foranstaltningerne.

Jeg udtalte i den endelige rapport at det ikke er tilfredsstillende at vinduerne til beboernes værelser er skruet til, så bl.a. muligheden for ventilation er blevet forringet. Jeg bad i den forbindelse om oplysning om der er planer for en afhjælpning af problemet med reparation eller udskiftning af vinduer.

Kommunen har ikke svaret på dette spørgsmål, hvorfor jeg atter beder kommunen om de nævnte oplysninger.

Ad punkt 3.7. Toilet- og baderum

I den endelige rapport skrev jeg at de hygiejniske forhold på toilet- og baderummene efter min opfattelse er helt uacceptable både set fra et beboer- og et personalesynspunkt. Jeg anførte videre at det tillige er ganske uacceptabelt at badning og eksempelvis bleskift af beboerne på grund af den manglende udluftning er nødt til at ske for åbne døre ud til gangarealet hvor andre passerer forbi. Jeg bad i den forbindelse Københavns Kommune om at oplyse hvilke løsningsmuligheder kommunen agter at iværksætte for at forbedre forholdene.

Jeg går ud fra at det ovenfor i afsnit 3.4. citerede fra kommunens brev af 5. august 2005 også gælder i forhold til dette spørgsmål. Som anført ovenfor i afsnit 3.4. beder jeg kommunen om at orientere mig om resultatet af beslutningen i Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget.

Ad punkt 3.8. Fælles vaskerum

Efter at have beskrevet forholdene i de fælles vaskerum, bad jeg kommunen om at oplyse hvilke planer kommunen har om at renovere dette rum.

Jeg går ud fra at det ovenfor i afsnit 3.4. citerede fra kommunens brev af 5. august 2005 også gælder i forhold til dette spørgsmål. Som anført ovenfor i afsnit 3.4. beder jeg kommunen om at orientere mig om resultatet af beslutningen i Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget.

I rapporten anførte jeg endvidere at det også ud fra et hygiejnisk synspunkt er uheldigt at det ikke er muligt at gøre rent bag ved vaskemaskinerne - især henset til at rummet også bruges som badeværelse. Jeg bad bostedet og kommunen om at overveje løsningsmuligheder og meddele mig resultatet af disse overvejelser.

Bostedet og kommunen har ikke svaret på dette spørgsmål, hvorfor jeg atter beder bostedet og kommunen om at meddele mig resultatet af de ovennævnte overvejelser.

I rapporten henstillede jeg at bostedet og kommunen sørger for en tilstrækkelig afskærmning således at de beboere der ønsker at få karbad, ikke ligger/sidder til åben beskuelse.

Københavns Kommune har om dette spørgsmål anført følgende:

"...

Oplysninger fra Bostedet Solstriben

Irlandsvej 41 (side 11 og 19)

...

Bostedet beklager den manglende afskærmning/badeforhæng ved badekarret ved tilsynstidspunktet. Nyt badeforhæng samt ophæng er under etablering.

..."

Da jeg går ud fra at der nu er foretaget en tilstrækkelig afskærmning, foretager jeg mig ikke mere i anledning af dette punkt.

Ad punkt 4.2. Medicin, læge mv.

...

Ad punkt 4.5 Beboernes økonomiske forhold

...

Ad punkt 4.9 Rygepolitik

I min endelige rapport skrev jeg bl.a. således:

"Som jeg gav udtryk for under inspektionen, er det efter min opfattelse ikke nødvendigvis sådan at det skal være tilladt for beboerne at ryge i alle rum. Ved en vurdering af om dette er rimeligt, er der navnlig et hensyn at tage til de beboere der ikke ryger, idet bostedet også er deres hjem. På bostedets fællesarealer er der efter min opfattelse ikke noget til hinder for at det er bostedet der fastsætter en rygepolitik for beboerne. En sådan politik kan for eksempel indebære at rygning kun foregår i en del af opholdsrummet (eventuelt med røgfri tidspunkter), eller at opholdsrummet udstyres med tilstrækkelig udluftning. Jeg beder bostedet om at oplyse mig om hvad mine bemærkninger giver anledning til.

..."

Københavns Kommune har om dette spørgsmål anført følgende:

"Oplysninger fra Bostedet Solstriben

...

Rygepolitik (Side 38)

Bostedet forsøger, så vidt muligt, at skærme ikke rygende beboere fra tobaksrøg. På Tomatvej 1 "Havegangen" er det lykkedes, at få både beboere og medarbejdere til at benytte særligt lokale som rygerum. De fysiske rammer på Bostedet giver ikke mulighed for etablering af særskilte rygerum. Omtalte rygerum er således samtidigt medarbejdernes garderobe, hvilket selvsagt ikke er hensigtsmæssigt."

Jeg har noteret mig det oplyste. Jeg går ud fra at Solstriben er meget opmærksom på at røgen så vidt muligt ikke generer ikke-ryger beboere. Jeg foretager mig ikke mere vedrørende dette punkt idet jeg går ud fra at der i overvejelserne om den fremtidige fysiske indretning af bostedet også indgår spørgsmålet om muligheden for at iagttage en vedtaget rygepolitik.

Ad punkt 4.11. Vold

Under hensyn til at der vil være tilfælde hvor en politimæssig behandling vil kunne have betydning for erstatningsforhold, foreslog jeg i den endelige rapport at bostedet indarbejder retningslinier for anmeldelse til politiet i den voldspolitik som jeg kunne forstå at bostedet er ved at udarbejde. Jeg bad Solstriben om at sende mig disse retningslinier når de var udarbejdet. Jeg bad endvidere bostedet om at oplyse hvorvidt kommunen orienteres om voldsepisoderne. I tilslutning hertil bad jeg Københavns Kommune om at oplyse om kommunen har retningslinier for ovenstående.

Københavns Kommune har om disse spørgsmål anført følgende:

"Oplysninger fra Bostedet Solstriben

...

VOLD

Retningslinier for anmeldelse af vold til politiet (Side 40)

Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen orienteres kun ved episoder der anmeldes til politiet.

...

På baggrund af den afholdte temadag, er Bostedet ved at udarbejde en voldspolitik samt kriseplan. Denne er vedlagt som bilag 1.

...

Oplysninger fra Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen

...

Retningslinier for anmeldelse af vold (side 40)

Alle botilbud, herunder Soltriben, er forpligtet til at udarbejde en voldspolitik. I denne politik skal også indgå procedure for anmeldelse af vold til henholdsvis Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen, Kontoret for Handicappede og Psykisk Syge og til politiet."

Jeg har noteret mig det oplyste om orientering af kommunen. Jeg kan imidlertid ikke af den vedlagte voldspolitik og kriseplan se at der er retningslinier for anmeldelse til politiet. Jeg beder Soltriben om at oplyse grunden til at der ikke er indeholdt sådanne retningslinier i voldspolitikken/kriseplanen.

I rapporten bad jeg endvidere Soltriben om at underrette mig om hvorvidt en planlagt temadag om forebyggelse af vold er afholdt, hvilket Soltriben har meddelt at den er.

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke videre på dette punkt.

Af den endelige rapport anførte jeg bl.a. følgende:

"I rapporten [kommunens tilsynsrapport af 15. december 2004] henstiller tilsynet til at bostedet udarbejder en uddannelsespolitik der beskriver hvorledes bostedet arbejder med at kvalificere personalet, således at den pædagogiske indsats medvirker til at minimere beboernes voldsomme adfærd.

...

Jeg beder endvidere bostedet sende mig en kopi af uddannelsespolitikken når en sådan er udarbejdet."

I udtalelsen fra kommunen fremgår bl.a. følgende:

"Oplysninger fra Bostedet Soltriben

...

Uddannelsespolitik (Side 40)

Bostedets uddannelsespolitik er formuleret i stedets kompetenceudviklingspolitik, kompetenceudviklingsplan samt beskrivelse af planlagt forløb 2004-2006

...."

Jeg har modtaget kopi af Soltribens kompetenceudviklingspolitik, kompetenceudviklingsplan 2004-2006 og det planlagte kompetenceudviklingsforløb 2004-2006. Af kompetenceudviklingspolitikken fremgår ikke umiddelbart en beskrivelse af "hvorledes bostedet arbejder med at kvalificere personalet, således at den pædagogiske indsats medvirker til at minimere beboernes voldsomme adfærd."

Jeg går ud fra at den fremsendte politik er bostedets reaktion på henstillingen fra kommunen. Jeg beder bostedet og kommunen forholde sig til om kommunens henstilling er imødekommet på tilstrækkelig vis.

Ad punkt 4.13. Beboerråd (beboerindflydelse mv.) - Pårørenderåd/kontaktråd

I rapporten bad jeg bostedet om at sende mig en kopi af pårørenderpolitikken.

Solstriben har i udtalelsen skrevet at pårørendepolitikken samt en skrivelse tilsendt pårørende 2. maj 2005 er vedlagt.

Efter gennemgang af det tilsendte materiale foretager mig ikke videre vedrørende dette punkt.

I rapporten anførte jeg at det af kommunens tilsynsrapport fremgår at tilsynet henstiller at bostedet konkret undersøger om pårørende er interesseret i at der oprettes et erstatningsråd. Jeg bad Solstriben om at underrette mig om resultatet af denne undersøgelse.

Jeg kan af det ovennævnte brev af 2. maj 2005, som Solstriben har sendt til de pårørende, forstå at bostedet i efteråret 2005 inviterer de pårørende til et møde hvor bl.a. behovet for/ønsket om at etablere et pårørenderåd skal drøftes. Jeg beder Solstriben om at underrette mig om resultatet af denne drøftelse.

Ad punkt 5.1. Lukkede døre og frisk luft

I den endelige rapport bad jeg bostedet om at oplyse hvad bostedets personale foretager sig i de tilfælde hvor en beboer låser sig ud eller forsøger herpå.

Af udtalelsen fra Københavns Kommune fremgår følgende om dette punkt:

"Oplysninger fra Bostedet Solstriben

Lukkede døre (Side 47-48)

...

Hvis beboeren forsøger at låse sig ud, afleder personalet beboeren, tilbyder alternativ såsom ledsaget tur, hvis det er muligt."

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke videre vedrørende dette punkt.

I rapporten anførte jeg at jeg under inspektionen havde modtaget kopi af et brev af 6. januar 2005 hvori kommunen havde godkendt foranstaltningen med opsætning af dørkæde på yderdøren ved Irlandsvej 41 B. Jeg bad om oplysning om foranstaltningen (med brug af dørkæde) er godkendt af det sociale nævn.

Af udtalelsen fra Københavns Kommune fremgår følgende om dette punkt:

"Oplysninger fra Bostedet Solstriben

Lukkede døre (Side 47-48)

Opsætning af dørkæde til brug ved spidsbelastninger er godkendt af Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen, Kontoret for Handicappede og Psykisk Syge."

Af lovbekendtgørelse nr. 708 af 29. juni 2004 Serviceloven (nu lovbekendtgørelse nr. 280 af 5. april 2005) fremgår bl.a. følgende:

"§ 109a....

Stk. 2. Kommunen eller amtskommunen kan træffe afgørelse om at anvende særlige døråbnere ved yderdøre for en eller flere personer i en afgrænset periode, når

1. der er nærliggende risiko for, at en eller flere personer ved at forlade bo- eller dagtilbuddet udsætter sig selv eller andre for at lide væsentlig personskade, og
2. forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet for at afværge denne risiko og
3. lovens øvrige muligheder forgæves har været anvendt.

Stk. 3. ...

§ 109f. Kommunens eller amtskommunens beslutninger efter §§ 109a, c og direktoratet skal forelægges det sociale nævn til godkendelse, såfremt de træffes mod pågældendes vilje.

Stk. 2. Forelæggelse for det sociale nævn i de tilfælde, der er nævnt i stk. 1, skal indeholde en redegørelse for

1. grundlaget for, at betingelserne for at sætte foranstaltningerne i værk anses for opfyldt,

2. den nødvendige faglige dokumentation for den nedsatte funktionsevne,
3. den socialpædagogiske hjælp og pleje efter kapitel 14, der har været iværksat før indstilling om iværksættelse af foranstaltningerne,
4. den forventede periode, i hvilken foranstaltningerne vil være nødvendige, og
5. pårørendes og den eventuelle værgers bemærkninger til foranstaltningen.

Stk. 3. ...

Stk. 4. ..."

Jeg kan af udtalelsen fra kommunen udlede at kommunens beslutning om dørkæde ikke har været forelagt det sociale nævn til godkendelse. Før jeg udtaler min endelige opfattelse af dette forhold, beder jeg kommunen om at udtale sig om baggrunden herfor.

I rapporten anførte jeg bl.a. følgende:

"Under rundgangen oplyste ledelsen at der også er sat en sikkerhedskæde på døren ind til en af beboernes værelser. Denne kæde er placeret uden på døren og er sat op som en beskyttelse af vedkommende fordi nogle af den pågældendes medbeboere kan finde på at lægge sig ind til hende om natten.

Jeg beder bostedet om at oplyse hvorvidt den pågældende beboer har givet samtykke/ er indforstået med at sikkerhedskæden er i brug. I tilfælde af at beboeren ikke har givet samtykke (det vil sige at beboeren ved tilkendegivelse i ord eller handling viser at vedkommende har forståelse for foranstaltningen), beder jeg bostedet oplyse hvilken hjemmel bostedet har til at anvende sikkerhedskæden.

Jeg beder endvidere bostedet om nærmere at redegøre for beboerens mulighed for at komme ud af sit værelse i løbet af natten."

Af udtalelsen fra Københavns Kommune fremgår følgende om dette punkt:

"Oplysninger fra Bostedet Solstriben

Lukkede døre (Side 47-48)

...

Den omtalte beboer giver i handling samtykke, ved udtryk for tilfredshed med ordningen, som indebærer at beboeren kan være uforstyrret for medbeboere om natten på sit værelse. Døren er ikke låst og beboeren kan altid, ved lyde eller ved at åbne døren, gøre opmærksom på, hvis hun ønsker kæden aftaget. Beboeren kan således altid komme ud af sit værelse og ordningen er derfor ikke en magtanvendelse."

Idet jeg går ud fra at beboeren altid kan komme i kontakt med personalet hvis hun ønsker at komme ud, tager jeg det oplyste til efterretning og foretager mig ikke mere vedrørende dette spørgsmål.

Ad punkt 5.2 Modtagne registreringer om magtanvendelse

...

Ad punkt 5.3. Om indgreb generelt

I den endelige rapport bad jeg bostedet oplyse mig om hvorvidt bostedet har fulgt kommunens løsningsforslag med at få installeret en klokke i pågældende beboers værelse.

Dette har bostedet ikke svaret på, hvorfor jeg gentager anmodningen.

Jeg bad endvidere bostedet om at redegøre for hvilke tiltag bostedet har taget i forhold til de anbefalinger og henstillinger om vejledning og viden om magtanvendelse mv. som kommunen kom med i tilsynsrapporten af 15. december 2004.

Af kommunens udtalelse fremgår bl.a. følgende:

"Oplysninger fra Bostedet Solstriben

...

Bostedet har aftalt med Kontoret for Handicappede og Psykisk Syge at der i efteråret 2005 undervises i magtanvendelsescirkulæret med de nyeste ændringer [her menes formentlig magtanvendelsesbekendtgørelsen og/eller vejledningen på området]."

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke videre vedrørende dette punkt.

Endelig bad jeg Solstriben om at oplyse om den omtalte temadag (om dilemmaet mellem omsorgssvigt og omsorgspligt) var afholdt.

Dette har bostedet ikke svaret på hvorfor jeg igen beder om et svar herpå.

Under inspektionen modtog jeg en kopi af Københavns Kommunes årsberetning for 2003 om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten. Heraf fremgår det bl.a. at Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen i 2004 ville foretage en evaluering og ajourføring af retningslinierne på området. Jeg bad kommunen om at sende mig disse reviderede retningslinier.

Kommunen har sendt mig de reviderede retningslinier.

Jeg har gennemgået retningslinierne men jeg har ikke taget egentlig stilling til indholdet af dem. Jeg foretager mig ikke yderligere men afventer fortsat et trykt eksemplar.

Ad punkt 6.1. Normeringer og sammensætning

...

Afsnit 7.1. Kommunens tilsynsordning - Generelt

...

Ad punkt 7.2. Københavns Kommunes tilsyn

Det fremgik af det materiale jeg modtog før inspektionen, at RIA, Rådgivende Ingeniører og Arkitekter, den 26. november 2002 udførte et bygningssyn. I tilknytning hertil bad jeg i rapporten Københavns Kommune oplyse om dette bygningssyn er et formaliseret tilbagevendende tilsyn, eller det var et enkeltstående tilsyn.

Københavns Kommune har i udtalelsen oplyst at der var tale om et enkeltstående bygningssyn som blev sat i værk på samtlige botilbud på handicapområdet. Formålet var at få et overblik over behovet for renovering.

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke mere vedrørende dette spørgsmål.

Jeg bad endvidere bostedet og kommunen om at oplyse om de tiltag som rapporten om bygningssyn peger på, er blevet iværksat.

Bostedet har i udtalelsen oplyst at ingen af de anbefalede renoveringstiltag er iværksat. Dog undtaget indvendig bemaling som er afholdt af bostedets eget budget.

Jeg har noteret mig det oplyste og henviser i øvrigt vedrørende renovering til afsnit 3.4.

I den endelige rapport anførte jeg at tilsynsmyndigheden efter min opfattelse bør organisere tilsynet på en måde så det ikke er den konsulent med den daglige kontakt med bostedet der udarbejder tilsynsrapportens konklusioner og resultater og i øvrigt er ansvarlig for tilsynet. Jeg bad i den forbindelse Københavns Kommune om at redegøre for om og i givet fald hvorledes kommunen sikrer at tilsynet er uafhængigt.

Københavns Kommune har i udtalelsen skrevet således herom:

"Organisering af tilsynet med uafhængige tilsynskonsulenter (side 70)

Som Folketingets Ombudsmand selv skriver i sin rapport er det op til Københavns Kommune selv at beslutte hvordan man vil organisere tilsynet. Der er således intet lovkrav om etablering af et uafhængigt tilsyn i kommunalt regi. På handicapområdet i Københavns Kommune er det Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget der har truffet beslutning om, hvordan tilsynet skal fungere.

Ifølge vejledningen om tilsyn fra Socialministeriet, vejledning om retssikkerheds og administration på det sociale område, foregår tilsynet på flere forskellige måder. Der er det almindelige tilsyn som ligger i

kravet om økonomistyring og udvikling af tilbuddene ved udarbejdelse af forskellige planer og politikker samt den løbende kontakt med tilbuddene og endelig de årlige uanmeldte tilsyn. Derudover er der et udvidet tilsyn, når problematiske forhold kommer til forvaltningens kendskab.

Det økonomiske tilsyn udføres af henholdsvis Københavns Kommunes Revisionsdirektorat, samt Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningens Interne Kontrolenhed og økonomikontoret, ØPA4. Det socialfaglige tilsyn udføres af fagkontoret, Kontoret for Handicappede og Psykisk Syge. Det er vores opfattelse at der ikke er problemer i, at de personer der har den løbende kontakt med tilbuddene også udfører de uanmeldte tilsynsbesøg.

I den forbindelse skal det nævnes, at der særligt for Københavns Kommune også er etableret et sundhedsfagligt tilsyn ved Embedslægen, som fungerer helt uafhængigt af kommunens tilsyn. Etableringen er besluttet af Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget. Også dette tilsyn ser på hvordan beboerne trives og de fysiske rammer.

På den baggrund er det forvaltningens opfattelse, at der ikke er grundlag for iværksættelse af et yderligere uafhængigt tilsyn på området."

Jeg må forstå det oplyste således at det er den konsulent der har den daglige kontakt med bostedet der har ansvaret for udførelsen af tilsynsbesøget, og at Københavns Kommune ikke ser noget problem i dette. Kommunen henviser i den forbindelse til at det er op til Københavns Kommune selv at beslutte hvordan man vil organisere tilsynet, og at der ikke er et lovkrav om etablering af et uafhængigt tilsyn i kommunalt regi.

Som oplyst i den endelige rapport er det op til Københavns Kommune selv at beslutte hvordan man vil organisere tilsynet. Der skal imidlertid være tale om et egentligt tilsyn, jf. retssikkerhedslovens § 39. Dette indebærer efter min opfattelse at tilsynet skal være uafhængigt. Efter det oplyste kan jeg ikke lægge til grund at Københavns Kommunes tilsyn på det socialfaglige område er uafhængigt. At embedslægen foretager et sundhedsfagligt tilsyn hvori også indgår beboernes trivsel og de fysiske rammer, gør efter min opfattelse ingen forskel. Jeg henstiller til Københavns Kommune at etablere en tilsynsordning hvorved det sikres at de personer der udfører tilsynsbesøg er uafhængige af det bosted der føres tilsyn med, herunder om ikke andre pædagogiske konsulenter i forvaltningen vil kunne inddrages i tilsynsopgaverne. Hvis kommunen har behov for at jeg nærmere redegør for baggrunden for henstillingen, deltager jeg gerne i et møde om spørgsmålet.

Jeg beder kommunen om at underrette mig om hvad min henstilling giver anledning til.

Jeg kan tilføje at jeg har foretaget inspektioner af indtil nu 9 sociale bosteder i landet. Inspektionsvirksomheden på dette område har været og er tilrettelagt på den måde at alle landets amter er blevet besøgt eller vil blive besøgt. (Efter den 1. januar 2007 vil tilrettelæggelsen blive ændret).

Et væsentligt element i inspektionerne er at undersøge på hvilken måde amtet tilrettelægger tilsynsforpligtelsen efter retssikkerhedslovens § 39. Og et væsentligt spørgsmål i den forbindelse er hvorledes det sikres at der er tale om et uafhængigt tilsyn. Inspektionsrapporterne kan læses på Folketingets Ombudsmands hjemmeside (www.ombudsmanden.dk - inspektioner - sociale bosteder).

Som det kan ses af rapporterne har det her omtalte spørgsmål været behandlet i alle inspektionssagerne, og det er i alle tilfælde blevet sikret at der er tale om et uafhængigt tilsyn - selv i "små" amter hvor der kan være visse vanskeligheder med at etablere et uafhængigt tilsyn.

I rapporten citerede jeg bl.a. kommunen for i brev af 15. december 2004 at have skrevet til Solstriben at tilsynet ved førstkommende tilsynsbesøg ville følge op på anbefalinger og henstillinger. Jeg skrev herefter at der bør ske en egentlig opfølgning på/afklaring af de punkter hvor kommunen afgiver anbefalinger og henstillinger i tilslutning til tilsynet og ikke blot ved det næste tilsynsbesøg. Jeg henstillede at Københavns Kommune tilrettelægger tilsynsvirksomheden således at der meldes tilbage på bostedets

bemærkninger, og at der sker en færdiggørelse ved den eventuelle efterfølgende dialog med bostedet vedrørende det rejste emne. Jeg bad om underretning om hvad der skete i anledning af min henstilling.

Kommunen har herom udtalt følgende:

"Opfølgning på tilsynsbesøg (side 70)

Opfølgningen på tilsynet foregår uafhængigt af hvilke bemærkninger der er fremkommet på tilsynet. Der kan være tale om pålæg, henstilling eller råd og vejledning, hvor påbud er det mest alvorlige.

Hvis der gives et pålæg vil der altid blive givet en kort frist for ændring af de forhold som har givet anledning til pålægget samt meddelelse her om til forvaltningen. Endvidere vil et pålæg altid give anledning til et skærpet tilsyn.

En henstilling kan også indebære at der sættes en tidsfrist for ændring af forholdet og tilbagemelding til forvaltningen. Dette afhænger af hvor alvorligt forholdet er.

En anbefaling har ingen tidsfrist og tages op ved næste tilsynsbesøg. Såfremt vi ved dette besøg må konstatere, at der ikke er arbejdet med anbefalingen bliver den normalt til en henstilling.

Københavns Kommune er i øjeblikket ved at evaluere proceduren for opfølgning på tilsynet."

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig herefter ikke videre vedrørende dette punkt.

I rapporten anførte jeg at der givetvis er visse fordele ved at et tilsyn foretages uanmeldt, men at et varslet tilsyn også har fordele både med hensyn til forberedelse og afvikling. Jeg bad kommunen om at redegøre for baggrunden for beslutningen om at tilsynsbesøgene gennemføres uanmeldte.

Kommunen har ikke redegjort for denne beslutning hvorfor jeg igen beder om en sådan redegørelse.

Ad punkt 7.3. Tilsynsbesøg foretaget på Soltriben den 17. november 2004

...

8. Opfølgning

Som det fremgår af de enkelte punkter ovenfor, har jeg i flere tilfælde bedt Soltriben og/eller Københavns Kommune om underretning mv. vedrørende forskellige forhold. Jeg beder om at sådanne underretninger mv. fra bostedet sendes gennem Københavns Kommune for at kommunen kan få lejlighed til at kommentere det som bostedet anfører.

9. Underretning

Denne rapport sendes til Bostedet Soltriben, Københavns Kommune, Folketingets Retsudvalg og Center for Ligebehandling af Handicappede. Også under hensyn til det der er anført under punkt ad punkt 3.4. og under punkt ad punkt 7.2. går jeg ud fra at Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget underrettes om den endelige rapport af 31. maj 2005 og denne opfølgingsrapport.

Ombudsmanden modtog med brev af 15. december 2005 kommunens og bostedets supplerende udtalelse. I en opfølgingsrapport nr. 2 af 15. februar 2006 meddelte inspektionschefen herefter følgende:

"...

Ad punkt 3.4, 3.7 og 3.8 Beboernes værelser, toilet- og baderum og fælles vaskerum

Efter at have henvist til at beboernes værelser er på henholdsvis 12 - 14 m², og at alle værelser er uden eget bad og toilet, citerede jeg i den endelige rapport et brev af 25. januar 2005 som jeg havde modtaget fra Københavns Kommune, Kontoret for Handicappede og Psykisk Syge, i en sag om inspektion af Sct. Hans Hospital. Jeg skrev herefter således:

"Københavns Kommune påbegynder således fra 2005 en gennemgribende renovering af eksisterende boliger til bl.a. handicappede. Disse boliger skal leve op til kvalitetsstandarden på ældreområdet således at hver beboer får en 2-rums bolig med eget bad/toilet og en køkkenfunktion. Jeg går ud fra at udbygningsplanen også omfatter Soltriben (og øvrige boenheder i Handicapcenteret). Jeg beder kommunen

om at oplyse hvilke mere konkrete planer der er om renovering af Solstriben i overensstemmelse med planen."

Kommunen har for så vidt angår denne anmodning oplyst følgende i brevet af 5. august 2005:

"...

Status lige nu er, at forvaltningen er i gang med at udarbejde en ny moderniseringsplan for handicapområdet, hvor modernisering af Solstriben indgår som et ud af to ønsker i planen. Planen skal forelægges det politiske udvalg (Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget) til beslutning her. Det vil sige at Bostedet Solstriben fortsat er prioriteret og i spil i forhold til en forbedring af de fysiske rammer. Moderniseringsplanen behandles i øjeblikket af Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningens direktion.

Hvis denne moderniseringsplan vedtages i Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget vil forvaltningen gå videre med udarbejdelse af en mere detaljeret plan for moderniseringen af Bostedet. Denne vil blive fremsendt til Folketingets Ombudsmand til orientering."

Jeg bad kommunen om at orientere mig om resultatet af behandlingen af spørgsmålet i Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget.

I opfølgingsrapporten bad jeg endvidere kommunen om at oplyse hvad kommunen foretager sig i anledning af at gulvbelægningen er i en sådan stand at det er umuligt at rengøre tilstrækkeligt.

I forlængelse af min beskrivelse af vandskader i loftet, bad jeg tillige kommunen om at oplyse hvilke foranstaltninger kommunen har foretaget eller agter at foretage for at undgå vandskader.

Endelig udtalte jeg i den endelige rapport at det ikke er tilfredsstillende at vinduerne til beboernes værelser er skruet til, så bl.a. muligheden for ventilation er blevet forringet. Jeg bad i den forbindelse om oplysning om der er planer for en afhjælpning af problemet med reparation eller udskiftning af vinduer.

For så vidt angår toilet- og baderum skrev jeg i den endelige rapport og i den foreløbige rapport at de hygiejniske forhold på toilet- og baderummene efter min opfattelse er helt uacceptable både set fra et beboer- og et personalesynspunkt. Jeg anførte videre at det tillige er ganske uacceptabelt at badning og eksempelvis bleskift af beboerne på grund af den manglende udluftning er nødt til at ske for åbne døre ud til gangarealet hvor andre passerer. Jeg bad i den forbindelse Københavns Kommune om at oplyse hvilke løsningsmuligheder kommunen agter at iværksætte for at forbedre forholdene.

Efter at have beskrevet forholdene i de fælles vaskerum, bad jeg kommunen om at oplyse hvilke planer kommunen har om at renovere dette rum.

I rapporten anførte jeg endvidere at det også ud fra et hygiejnisk synspunkt er uheldigt at det ikke er muligt at gøre rent bag ved vaskemaskinerne - især henset til at rummet også bruges som badeværelse. Jeg bad bostedet og kommunen om at overveje løsningsmuligheder og meddele mig resultatet af disse overvejelser.

Københavns Kommune har om de ovenstående spørgsmål om bygningsmæssige forhold anført følgende i sit brev af 15. december 2005:

"Folketingets Ombudsmand udtrykker kritik af de bygningsmæssige forhold og beder i fortsættelse af en række spørgsmål i opfølgingsrapporten om at blive orienteret om de mere konkrete planer, der er sat i værk for at forbedre forholdene.

Oplysninger fra Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen

Det kan indledningsvis oplyses, at Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen er meget opmærksom på, at de eksisterende forhold er utilfredsstillende, og der er af forvaltningen udarbejdet konkrete planer for, hvordan de bygningsmæssige rammer i givet fald kan forbedres.

Hvorvidt og hvornår disse planer kan føres ud i livet vil bero på de beslutninger, som det fremtidige socialudvalg og Borgerrepræsentationen træffer vedr. udmøntningen af kommunens budget.

Der var i budgetforliget for 2005 afsat midler dels til modernisering dels til udbygning af botilbud for psykisk syge og handicappede. Det viste sig imidlertid, at det ikke var muligt inden for den afsatte budgetramme at tilgodese begge formål. På baggrund af den eksisterende mangel på botilbud blev alene udbygningen prioriteret. Af budgetmæssige årsager har det derfor ikke været muligt at påbegynde en modernisering af Solstriben i 2005.

Der er i budgettet for 2006 afsat 40 mill. kr. til modernisering og omdannelse af botilbud for psykisk syge og handicappede. Det fremtidige socialudvalg og Borgerrepræsentationen vil i løbet af 2006 tage stilling til udmøntningen af de afsatte budgetmidler. Der vil i den forbindelse fra forvaltningens side blive peget på behovet for en modernisering af de bygningsmæssige forhold på Solstriben. Forvaltningen vil vende tilbage i forhold til Ombudsmanden, når resultatet af den politiske behandling foreligger."

Jeg afventer kommunens underretning om resultatet af den politiske behandling.

Ad punkt 4.5 Beboernes økonomiske forhold

...

Ad punkt 4.11. Vold

I opfølgingsrapporten (nr. 1) anførte jeg at jeg ikke af den indsendte voldspolitik og kriseplan kunne se at der var retningslinier for anmeldelse til politiet af sådanne hændelser. Jeg bad derfor Solstriben om at oplyse grunden til at der ikke er indeholdt sådanne retningslinier i voldspolitikken/kriseplanen. Kommunen har i sit brev af 15. december 2005 anført følgende om dette punkt:

"Vold (ad punkt 4.11)

Oplysninger fra Bostedet Solstriben

Vedr. Retningslinier for anmeldelse af vold til politiet:

Retningslinier for anmeldelse til politiet er endnu ikke en implementeret praksis - og derfor ikke beskrevet i bostedets kriseplan/voldspolitik.

En arbejdsgruppe bestående af ledelsen på 4 bosteder på handicapområdet er ved at udarbejde forslag til retningslinier for anmeldelse af vold til politiet. Forslaget vil blive sendt til forvaltningen til godkendelse og planlægges herefter udsendt til øvrige botilbud i Københavns Kommune."

Jeg beder bostedet om at sende mig retningslinierne når disse er godkendt af kommunen.

I den endelige rapport anførte jeg bl.a. følgende:

"I rapporten [kommunens tilsynsrapport af 15. december 2004] henstiller tilsynet til at bostedet udarbejder en uddannelsespolitik der beskriver hvorledes bostedet arbejder med at kvalificere personalet, således at den pædagogiske indsats medvirker til at minimere beboernes voldsomme adfærd.

...

Jeg beder endvidere bostedet sende mig en kopi af uddannelsespolitikken når en sådan er udarbejdet."

I udtalelsen af 5. august 2005 fra kommunen fremgår bl.a. følgende:

"Oplysninger fra Bostedet Solstriben

...

Uddannelsespolitik (Side 40)

Bostedets uddannelsespolitik er formuleret i stedets kompetenceudviklingspolitik, kompetenceudviklingsplan samt beskrivelse af planlagt forløb 2004-2006.

..."

Jeg modtog kopi af Solstribens kompetenceudviklingspolitik, kompetenceudviklingsplan 2004-2006 og det planlagte kompetenceudviklingsforløb 2004-2006. Af kompetenceudviklingspolitikken fremgik ikke

umiddelbart en beskrivelse af "hvorledes bostedet arbejder med at kvalificere personalet, således at den pædagogiske indsats medvirker til at minimere beboernes voldsomme adfærd."

I opfølgingsrapport (nr. 1) anførte jeg derfor at jeg gik ud fra at den fremsendte politik var bostedets reaktion på henstillingen fra kommunen. Jeg bad i den forbindelse bostedet og kommunen forholde sig til om kommunens henstilling er imødekommet på tilstrækkelig vis. Kommunen har i brevet af 15. december 2005 skrevet således:

"3. Vold (ad punkt 4.11)

Oplysninger fra Bostedet Solstriben

...

Vedr. uddannelsespolitik:

Bostedets kompetenceudviklingsplan er identisk med bostedets uddannelsespolitik.

Der er ingen speciel uddannelsesplan vedr. forebyggelse af vold. Uddannelse med henblik på voldsproblematikken indgår som en del af den samlede kompetenceudvikling.

Undervisning i voldsproblematikken er hidtil alene foregået blandt personalet på den aktuelle afdeling, idet problemstillingen ikke er tilsvarende på bostedets tre andre afdelinger. På den omhandlede afdeling har der været afholdt en indledende temadag med eksterne undervisere, samt to efterfølgende temadage med udformning af voldspolitik samt kriseplan.

Sideløbende hermed har der to gange været afholdt undervisning i frigørelsesteknik, samt indført rutiner med ti minutters frigørelsesteknik som indledning til hvert personalemøde.

Referat af mødet d. 21. september 2005 om frigørelsesteknik samt bostedets vejledning om udfyldelse af indberetning om magtanvendelse vedlægges som henholdsvis bilag 2 og bilag 3.

Der har efteråret 2004 samt foråret 2005 været supervision af medarbejderne med ekstern supervisor.

På Samarbejdsudvalgsmøde den 7. november 2005 er der blevet omdelt oplæg til voldspolitik og kriseplan, som herefter er til debat i alle 4 personalegrupper før endelig vedtagelse i SU. Det er bostedets opfattelse at kommunens henstilling om uddannelsesplan er imødekommet på baggrund af kompetenceudviklingsplanen samt ovenstående.

Oplysninger fra Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen

Forvaltningen finder at det socialfaglige tilsyns henstilling af 15. december 2004 vedr. udarbejdelse af en uddannelsespolitik, der kvalificerer personalet til at undgå eller minimere vold, er imødekommet på tilstrækkelig vis ved ovennævnte tiltag.

Det kan tilføjes, at tilsynet følger udviklingen tæt. Som led i opfølgningen har medarbejdere fra forvaltningen i november 2005 undervist samtlige medarbejdere på bostedet i servicelovens regler om magtanvendelse.

Forvaltningen har endvidere udarbejdet en intern vejledning vedr. disse regler. Vejledningen vedlægges til orientering som bilag 4."

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke videre vedrørende dette spørgsmål.

Ad punkt 4.13. Beboerråd (beboerindflydelse mv.) - Pårørenderåd/kontaktråd

I den endelige rapport anførte jeg at det af kommunens tilsynsrapport fremgår at tilsynet henstiller at bostedet konkret undersøger om pårørende er interesseret i at der oprettes et erstatningsråd. Jeg bad Solstriben om at underrette mig om resultatet af denne undersøgelse.

Jeg fik i forbindelse med udtalelsen af 5. august 2005 oplyst at bostedet i efteråret 2005 ville invitere de pårørende til et møde hvor bl.a. behovet for/ønsket om at etablere et pårørenderåd skulle drøftes. Jeg bad Solstriben om at underrette mig om resultatet af denne drøftelse.

Af kommunens udtalelse af 15. december 2005 fremgår bl.a. følgende:

"Oplysninger fra Bostedet Solstriben

På pårørendemøde den 31. oktober 2005 besluttede de fremmødte pårørende, at den samlede interesserede gruppe af pårørende udgør et pårørenderåd. Der blev samtidig valgt en formand. Etablering af pårønderådet indskrives i Solstribens pårørendepolitik.

Solstribens pårørendepolitik vedlægges som bilag 5."

På baggrund af det oplyste foretager jeg mig ikke videre vedrørende dette spørgsmål.

Ad punkt 5.1. Lukkede døre og frisk luft

Jeg skrev bl.a. følgende i opfølgningsrapport (nr. 1):

"Jeg kan af udtalelsen fra kommunen udlede at kommunens beslutning om dørkæde ikke har været forelagt det sociale nævn til godkendelse. Før jeg udtaler min endelige opfattelse af dette forhold, beder jeg kommunen om at udtale sig om baggrunden herfor."

Københavns Kommune har oplyst at beslutningen om dørkæde ikke er truffet imod pågældende beboers vilje, og beslutningen er således efter forvaltningens opfattelse ikke omfattet af § 109 f om forelæggelse for det sociale nævn.

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke videre vedrørende dette spørgsmål.

I opfølgningsrapporten (nr. 1) bad jeg bostedet om at sende mig en kopi af planen for rutinerne for indberetning når en sådan forelå. Kommunen har sendt mig kopi af Solstribens vejledning af oktober 2005 om rutiner for indberetning om magtanvendelse.

Jeg har gennemgået den nævnte vejledning og foretager mig ikke mere vedrørende dette spørgsmål.

Ad punkt 5.3. Om indgreb generelt

I opfølgningsrapporten (nr. 1) bad jeg bostedet oplyse mig om hvorvidt bostedet har fulgt kommunens løsningsforslag med at få installeret en klokke i pågældende beboers værelse.

I kommunens brev af 15. december 2005 er anført at bostedet ikke har fulgt forvaltningens løsningsforslag om opsætning af en klokke ved sengen. Det skyldes at den pågældende beboer ikke forstår at benytte en sådan klokke. Personalet tilser dog ofte beboeren når sengehesten er slået op, og ordningen har ifølge kommunen ikke givet anledning til problemer og fungerer således efter hensigten.

Jeg tager det anførte til efterretning foretager mig ikke videre vedrørende dette spørgsmål.

I opfølgningsrapporten (nr. 1) bad jeg Solstriben om at oplyse om den omtalte temadag (om dilemmaet mellem omsorgssvigt og omsorgspligt) var afholdt.

Hertil har kommunen anført at dilemmaet mellem omsorgssvigt og omsorgspligt blev behandlet og drøftet i forbindelse med at personalet blev undervist i reglerne om magtanvendelse.

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke videre vedrørende dette spørgsmål.

Under inspektionen modtog jeg en kopi af Københavns Kommunes årsberetning for 2003 om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten. Heraf fremgår det bl.a. at Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen i 2004 ville foretage en evaluering og ajourføring af retningslinierne på området. Jeg bad kommunen om at sende mig disse reviderede retningslinier.

Kommunen sendte mig de reviderede retningslinier som jeg ikke tog endelig stilling til. Jeg ville ikke foretage mig yderligere men ville fortsat afvente et trykt eksemplar.

Jeg har nu modtaget et trykt eksemplar af Københavns Kommunes retningslinier for magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten og foretager mig herefter ikke mere vedrørende dette spørgsmål.

Ad punkt 7.2. Københavns Kommunes tilsyn

I opfølgningsrapporten skrev jeg bl.a. således:

"Som oplyst i den endelige rapport er det op til Københavns Kommune selv at beslutte hvordan man vil organisere tilsynet. Der skal imidlertid være tale om et egentligt tilsyn, jf. retssikkerhedslovens § 39. Dette indebærer efter min opfattelse at tilsynet skal være uafhængigt. Efter det oplyste kan jeg ikke lægge til grund at Københavns Kommunes tilsyn på det socialfaglige område er uafhængigt. At embedslægen foretager et sundhedsfagligt tilsyn hvori også indgår beboernes trivsel og de fysiske rammer, gør efter min opfattelse ingen forskel. Jeg henstiller til Københavns Kommune at etablere en tilsynsordning hvorved det sikres at de personer der udfører tilsynsbesøg er uafhængige af det bosted der føres tilsyn med, herunder om ikke andre pædagogiske konsulenter i forvaltningen vil kunne inddrages i tilsynsopgaverne. Hvis kommunen har behov for at jeg nærmere redegør for baggrunden for henstillingen, deltager jeg gerne i et møde om spørgsmålet.

Jeg beder kommunen om at underrette mig om hvad min henstilling giver anledning til.

..."

I udtalelsen af 15. december 2005 har kommunen anført følgende:

"Oplysninger fra Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen

Vedr. henstilling til Københavns Kommune om at etablere en tilsynsordning hvorved det sikres at de personer der udfører tilsynsbesøget er uafhængige af det bosted der føres tilsyn med:

Der forberedes i Københavns Kommune en større omlægning af forvaltningsstrukturen, som bl.a. vil medføre, at Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen pr. 1. januar 2006 deles mellem en Børneforvaltning, en Beskæftigelses- og integrationsforvaltning og en Socialforvaltning. Tilsynet med bosteder som Soltriben vil fremover ligge i Socialforvaltningen i kontoret for Tilsyn, kvalitet og service i enkeltsager. Kontoret vil blive ansvarligt i forhold til opgaver, der relaterer sig til det socialfaglige tilsyn og kontrol i enkeltsager, samt for udvikling af service, kvalitet og metoder i det socialfaglige arbejde og den interne kontrol i forvaltningen. Kontoret får bl.a. ansvaret for tilsyn indenfor det sociale, pædagogiske og plejemæssige område samt institutioner og andre decentrale enheder. Det daglige driftsansvar henlægges til to mål- og rammekontorer for henholdsvis psykisk syge området og handicapområdet.

Forvaltningen finder, at der med etablering af et særskilt tilsynskontor sikres en adskillelse af tilsynsfunktioner og driftsfunktioner, og at Ombudsmandens henstilling om, at de personer, der udfører tilsynsbesøg er uafhængige, hermed er sikret."

Jeg tager det oplyste til efterretning og foretager herefter ikke videre vedrørende udførelsen af kommunens tilsynsforpligtelse.

I rapporten anførte jeg at der givetvis er visse fordele ved at et tilsyn foretages uanmeldt, men at et varslet tilsyn også har fordele både med hensyn til forberedelse og afvikling. Jeg bad kommunen om at redegøre for baggrunden for beslutningen om at tilsynsbesøgene gennemføres uanmeldte.

Kommunen har anført følgende vedrørende dette spørgsmål:

"Den gældende tilsynsordning er vedtaget af Familie- og Arbejdsudvalget i 2001. Der var i forbindelse med vedtagelsen af ordningen et stærkt politisk ønske om at tilsynsbesøgene gennemføres uanmeldt.

Baggrunden for ønsket om uanmeldte besøg er at tilsynet kan få et så autentisk indtryk af dagligdagen i tilbuddene som muligt. Ved varslede besøg kan der være risiko for, at forholdene på stedet tilrettelægges specielt med henblik på at give tilsynet et gunstigt indtryk. Forvaltningen er enig med ombudsmanden i, at der også kan være visse fordele ved et varslet tilsyn med hensyn til tilbuddets forberedelse, men forvaltningen har på baggrund af den entydige politiske beslutning om uanmeldt tilsyn ikke fundet grundlag for at overveje ændringer i den gældende ordning.

Det kan tilføjes, at der er indført den modifikation i den praktiske gennemførelse af det uanmeldte tilsyn, at tilbuddet adviseres telefonisk om tilsynsbesøget en time forud for besøgets start. Herved sikres, at der er repræsentanter fra henholdsvis brugere, medarbejdere og ledelse til stede i tilbuddet."

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke videre vedrørende dette spørgsmål.

8. Opfølgning

Som det fremgår ovenfor afventer jeg i to tilfælde orientering mv. fra kommunen og Solstriben vedrørende forskellige forhold. Jeg beder om at sådan orientering mv. fra bostedet sendes gennem Københavns Kommune for at kommunen kan få lejlighed til at kommentere det som bostedet anfører.

9. Underretning

Denne rapport sendes til Bostedet Solstriben, Københavns Kommune, Folketingets Retsudvalg og Center for Ligebehandling af Handicappede.”